

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας MBA

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΖΟΜΕΝΩΝ
ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΥΛΙΔΑΣ**

ΣΕΪΝΤΗΣ Λ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΝΤΑΛΙΑΝΗΣ

ΑΘΗΝΑ 2018

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας MBA

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΖΟΜΕΝΩΝ
ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΥΛΙΔΑΣ**

ΣΕΪΝΤΗΣ Λ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΝΤΑΛΙΑΝΗΣ

ΑΘΗΝΑ 2018

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ
ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΥΛΙΔΑΣ**

ΣΕΪΝΤΗΣ Λ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΝΤΑΛΙΑΝΗΣ

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΝΤΑΛΙΑΝΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνήσει την ικανοποίηση και την εμπιστοσύνη των μελών του Αγροτικού Ελαιουργικού Συνεταιρισμού Στυλίδας. Στόχοι της εργασίας είναι να διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά των υφιστάμενων μελών και μη μελών του συνεταιρισμού, αναφορικά με τη δομή, τις λειτουργίες και τις συνεργασίες του συνεταιρισμού και να εξεταστεί κατά πόσο αυτό βοηθάει στην ανάπτυξη μίας σχέσης εμπιστοσύνης με τους παραγωγούς - μέλη του συνεταιρισμού αλλά και τα μη μέλη.

Η εργασία αποτελείται από έξι κεφάλαια, τα οποία είναι χωρισμένα σε υποενότητες. Στο πρώτο κεφάλαιο θα αναλύσουμε την έννοια του συνεταιρισμού και την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στην χώρας μας και τις αρχές που διέπουν τις συνεταιριστικές οργανώσεις. Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στη νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα των συνεταιρισμών, στον τρόπο με τον οποίο έχουν συσταθεί και οργανωθεί. Επίσης, θα γίνει ανάλυση της συνεταιριστικής μερίδας και των εσωτερικών λειτουργιών του συνεταιρισμού. Έπειτα, θα αναφέρουμε κάποιους από τους κυριότερους συνεταιρισμούς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα με εξαγωγικό χαρακτήρα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στους αγρότες και την αγροτική τους δραστηριότητα, καθώς και στις πολιτικές και τα κίνητρα τα οποία έχουν θεσπιστεί για την στήριξη των νέων αγροτών και κάποια στοιχεία από την νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική 2014 – 2020. Στη συνέχεια, θα αναφερθούμε στη φορολόγηση των αγροτών και των συνεταιρισμών και τις αλλαγές που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, από το 2014 και μετά.

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στον Αγροτικό Ελαιουργικό Συνεταιρισμό Στυλίδας. Αναλύονται όλα τα ιστορικά στοιχεία που τον οδήγησαν στη σημερινή του μορφή, την κληρονομιά στην οποία βασίζεται η συνέχεια της πορείας του και τέλος, στο σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης που εφαρμόζει και τα προϊόντα παραγωγής που εμπορεύεται και εξάγει.

Στο κεφάλαιο τέσσερα θα επικεντρωθούμε στο σκοπό και τη μεθοδολογία της έρευνας που χρησιμοποιήθηκε για την συγκέντρωση και την ανάλυση των στοιχείων.

Στο κεφάλαιο πέντε γίνεται αναφορά στα αποτελέσματα της έρευνας και στο τελευταίο κεφάλαιο στα συνολικά συμπεράσματα της θεωρητικής και εμπειρικής διερεύνησης.

SUMMARY

The purpose of the survey is to investigate the satisfaction and trust of the members of the Agricultural Olive Oil Cooperative of Stylida. The aim of the thesis is to investigate the characteristics of the existing members and non-members of the cooperative regarding the structure, functions and cooperatives of the cooperative and to examine whether this helps to develop a relationship of trust with the producer members of the cooperative members.

The thesis consists of six chapters, which are divided into sub-sections.

In the first chapter we will analyze the concept of cooperative and the development of the cooperative movement in our country. in general and the principles governing cooperative societies. Next, reference will be made to the legal personality and commercial status of cooperatives, the way in which they are set up and organized. An analysis will also be made of the cooperative's cooperative share and internal functions. Then we will mention some of the major cooperatives operating in Greece with an export character.

In the second chapter, we will refer to farmers and their farming activity as well as to the policies and incentives that have been put in place to support young farmers and some elements of the new Common Agricultural Policy 2014-2020. Then we will refer to the taxation of farmers and co-operatives and the changes that have been made in recent years from 2014 onwards.

The third chapter refers to the Agricultural Olive Oil Cooperative of Stylida, stating all the historical data that led him to this day, the legacy on which the continuity of his course is based, and finally the integrated management system he applies and the products of production that he markets and exports.

In chapter four we will focus on the purpose and methodology of the research. In chapter five we will mention the results we extracted from the research and in the last chapter the conclusions that result from the theoretical and empirical investigation as a whole.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη	σελ 3
Εισαγωγή	σελ 7
Κεφάλαιο 1ο : Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα και η Εξέλιξή τους	σελ 9
1.1 Ιστορική Εξέλιξη των Συνεταιρισμών.....	σελ 9
1.2 Οι συνεταιρισμοί στην Ελλάδα.....	σελ 11
1.3 Βασικά χαρακτηριστικά σύστασης Αγροτικών Συνεταιρισμών.....	σελ 16
1.4 Η Ανάπτυξη τεσσάρων Αγροτικών Συνεταιρισμών.....	σελ 19
Κεφάλαιο 2ο : Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Αγρότες	σελ 26
2.1 Πολιτικές και κίνητρα για την ώθηση νέων Αγροτών/ΚΑΠ 2014-2020.....	σελ 27
2.2 Φορολόγηση Αγροτών και Συνεταιρισμών.....	σελ 30
Κεφάλαιο 3ο : Ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στυλίδας	σελ 32
3.1 Ιστορική Αναδρομή.....	σελ 32
3.2 Κληρονομιά.....	σελ 33
3.3 Τρόπος λειτουργίας και Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.....	σελ 34
3.4 Προϊόντα Παραγωγής.....	σελ 36
Κεφάλαιο 4ο : Σκοπός και Μεθοδολογία της Έρευνας	σελ 37
4.1 Σκοπός της Έρευνας.....	σελ 38

4.2 Μεθοδολογία της Έρευνας.....	σελ 38
4.3 Δομή Ερωτηματολογίου.....	σελ 40
4.4 Δειγματοληψία της Έρευνας.....	σελ 41
Κεφάλαιο 5ο : Αποτελέσματα της Έρευνας.....	σελ 42
5.1 Δημογραφικά στοιχεία.....	σελ 42
5.2 Εκπαιδευτικό επίπεδο και εργασία.....	σελ 44
5.3 Αναγκαιότητα Συνεταιρισμού και Ικανοποίηση.....	σελ 46
5.4 Εμπιστοσύνη μελών Συνεταιρισμού.....	σελ 49
5.5 Ικανοποίηση από το Εισόδημα και Ανάπτυξη.....	σελ 52
5.6 Πίνακας συσχέτισης μεταβλητών.....	σελ 55
5.7 Πίνακες Αξιοπιστίας.....	σελ 56
Κεφάλαιο 6ο : Συμπεράσματα.....	σελ 57
Βιβλιογραφία.....	σελ 59
Παράρτημα.....	σελ 62

Δομή Ερωτηματολογίου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών, τόσο σε Ελλαδικό όσο και σε Παγκόσμιο επίπεδο, έχει πλήξει έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας, τον αγροτικό τομέα. Οι αγρότες, όπως και οι υπόλοιποι παράγοντες της γεωργίας, έχουν δεχθεί τεράστιες πιέσεις και αλλαγές τόσο σε οικονομικό αλλά και σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Μέσα από την παγκόσμια οικονομική κρίση και ειδικότερα την κρίση που διανύει η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια, ένας από τους κλάδους που έχουν πληγεί είναι ο αγροτικός τομέας. Οι αγρότες και οι λοιποί πρωτογενείς παράγοντες της γεωργίας έχουν δεχθεί τεράστιες αλλαγές, όχι μόνο σε οικονομικό, αλλά και σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. *«Γεωργία λέγεται η ασχολία που έχει σαν αντικείμενο την καλλιέργεια της γης, που μπορεί να γίνεται με μηχανικά ή με άλλα πρωτόγονα μέσα».*

Η καλλιέργεια αυτή έχει σκοπό της να παράγει γεωργικά προϊόντα, που είναι χρήσιμα για τη διατροφή του ανθρώπου ή προϊόντα που θα χρησιμοποιηθούν στη βιομηχανία (όπως είναι π.χ. το βαμβάκι, ο καπνός, το λινάρι κ.λπ.) ή ακόμη μπορεί να παράγει προϊόντα για ζωοτροφές. Εκτός από τα παραπάνω, η καλλιέργεια αυτή μπορεί να αφορά και τα διάφορα καλλωπιστικά και ανθοκομικά φυτά.

Η πορεία εξέλιξης των επιστημών και η ανάγκη για κάλυψη των αναγκών μεγάλου μεριδίου της αγοράς έδωσε το έναυσμα για την πολυπλοκότερη οργάνωση των αγροτικών δραστηριοτήτων με τη δημιουργία αγροτικών επιχειρήσεων. Οι αγροτικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε έναν κλάδο που έχει άμεση επαφή με την γη και την καρποφορία της, όχι μόνο κατάφεραν να εδραιωθούν στο χώρο των επιχειρήσεων, αλλά εξελίχθηκαν με το πέρασμα των χρόνων σε βασικές μονάδες παραγωγής και εμπορίας. Ωστόσο, η γεωργία σαν επιστήμη χρησιμοποιεί τις γνώσεις και τα αποτελέσματα που της προσφέρουν άλλες επιστήμες, όπως η κλιματολογία, η εδαφολογία, η βιολογία, η χημεία κ.λπ. και που χωρίς τη βοήθειά τους είναι αδύνατο να εξελιχθεί περαιτέρω. (Σουκιούρογλου, κ.ά, 2010).

Έτσι, μέσα από τη χρησιμοποίηση των γνώσεων που αναφέρθηκαν παραπάνω, η γεωργία και κατ' επέκταση ο αγροτικός τομέας και οι επιχειρήσεις στις οποίες δραστηριοποιείται, έχουν την ανάγκη υποστήριξης και ενδυνάμωσης τόσο κοινωνικά, πολιτικά όσο και οικονομικά.

Σε μια κοινωνία που όλο αλλάζει, οι επιχειρήσεις σαν ζωντανοί οργανισμοί δέχονται τις συνέπειες της οικονομικής, πολιτικής και κλιματολογικής αλλαγής σε παγκόσμια κλίμακα, η οποία με τη σειρά της επηρεάζει ολοκληρωτικά τη δημιουργία, την εδραίωση και την επιβίωση των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, οι αγροτικές επιχειρήσεις είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα και οποιαδήποτε μεταβολή των τιμών ή των συνθηκών τους μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση τους ή σε ακραίες περιπτώσεις ακόμα και την εξαφάνισή τους. Στην Ελλάδα, την χώρα του ήλιου και των όμορφων νησιών, οι αγροτικές επιχειρήσεις αποτελούν βασικό πυλώνα της ελληνικής οικονομίας.

Η μορφολογία και η σύνθεση του εδάφους, δίνουν το πλεονέκτημα στις ελληνικές αγροτικές περιοχές για καλλιέργεια προϊόντων όπως λαχανικά, φρούτα, ελαιόλαδο και κρασί, τα οποία διανέμουν και σε άλλες χώρες. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο πως ο αγροτουρισμός αποτελεί σημαντικό παράγοντα των οικονομικών απολαβών της ελληνικής αγροτικής οικονομίας.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση, όμως, δεν άφησε ανεπηρέαστη την χώρα μας και το πλήγμα που δέχθηκε συντάραξε άμεσα την ελληνική οικονομία και τις επιχειρήσεις της. Οι οργανωμένες αγροτικές δραστηριότητες έχασαν τον ηγετικό τους ρόλο και επαναπροσδιόρισαν τη λειτουργία και τον ρόλο τους. Άλλες χρεοκόπησαν και σταμάτησαν την παραγωγική τους δραστηριότητα, ενώ κάποιες άλλες έκαναν άλματα μπροστά και ανέπτυξαν εξαγωγική δραστηριότητα και διεθνή αναγνωσιμότητα.

Μία από τις πιο γνωστές και διαδομένες μορφές αγροτικών επιχειρήσεων είναι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί. Η οργάνωση των αγροτικών συνεταιρισμών έχει μεγάλο ενδιαφέρον και κυρίως σε μια εποχή μεγάλης οικονομικής κρίσης. Μετά την παγκοσμιοποίηση τα δεδομένα έχουν, πλέον, αλλάξει και οι αγροτικοί συνεταιρισμοί πρέπει να εναρμονίζονται και να ακολουθούν τα παγκόσμια πρότυπα της αγοράς και ειδικότερα τα ευρωπαϊκά.

Η πρακτική της Ευρώπης παίζει σημαντικό ρόλο στην από του μηδενός δημιουργία των αγροτικών συνεταιρισμών και κυρίως στον οικονομικό τομέα, αφού κατέχει τον έλεγχο της ελληνικής οικονομίας και κατ' επέκταση τα προγράμματα στήριξης και επιδοτήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα και η Εξέλιξή τους

1.1 Ιστορική Εξέλιξη των Συνεταιρισμών

Η ιστορία των αγροτικών συνεταιρισμών ξεκινά πολλά χρόνια πριν και πιο συγκεκριμένα το 1995 στο Manchester της Αγγλίας στο παγκόσμιο συνέδριο συνεταιριστικών οργανώσεων. Στο συνέδριο αυτό δόθηκε ο ορισμός του συνεταιρισμού σύμφωνα με τον οποίο: *«Συνεταιρισμός είναι μία αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεων τους, διαμέσου μιας συνιδιοκτήτης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης»*. (<https://ica.coop/en/whats-co-op/co-operative-identity-values-principles>, <http://eurlex.europa.eu/>).

Αγροτικοί συνεταιρισμοί είναι όσοι δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε τομέα της αγροτικής οικονομίας για την ίδρυση των οποίων απαιτούνται τουλάχιστον δέκα άτομα. Για να ενισχυθεί ο κεφαλαιουχικός χαρακτήρας του αγροτικού συνεταιρισμού παρέχεται η δυνατότητα απόκτησης περισσότερων από μιας μερίδων, οι οποίες μπορούν να δώσουν στον κάτοχο δικαίωμα περισσότερων από μιας ψήφου, η οποία όμως σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να ξεπερνά τις τρεις. Κάθε αστικός και γεωργικός συνεταιρισμός, ως νομικό πρόσωπο, είναι έμπορος και συνεπώς μπορεί να κηρυχτεί σε πτώχευση.

Οι συνεταιρισμοί αντιπροσωπεύουν μια πολύ σημαντική οργανωτική δομή στη διεθνή αγορά τροφίμων και στη γεωργία. Μια πρόσφατη σε βάθος μελέτη του ΟΟΣΑ αυτών των οργανώσεων σε όλες τις ευρωπαϊκές και μη χώρες (κράτη μέλη της Ένωσης (ΕΕ) και τα επιλεγμένα κράτη εκτός ΕΕ) αποκαλύπτουν ότι δεν υπάρχει ούτε μία χώρα στον κόσμο με προηγμένο φαγητό και γεωργικό σύστημα, στο οποίο οι γεωργικοί συνεταιρισμοί να μη διαδραματίζουν βασικό ρόλο.

Ωστόσο, υπάρχει μια κοινή εσφαλμένη αντίληψη ότι όλοι οι γεωργικοί συνεταιρισμοί είναι ίδιοι. Ακόμη και μια μικρή επιθεώρηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας αποκαλύπτει ότι αυτό δεν συμβαίνει, ιδιαίτερα τα τελευταία 30 χρόνια, επειδή οι συνεταιρισμοί μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους σε σχέση με την οργανωτική τους αρχιτεκτονική.

Ο όρος «οργανωτική αρχιτεκτονική» αναφέρεται κυρίως σε δύο βασικά ερωτήματα. Πρώτον, ποιες ομάδες πρέπει να είναι οι ιδιοκτήτες του οργανισμού και δεύτερον, πώς

λειτουργεί όταν ο οργανισμός διανείμει τα δικαιώματα ιδιοκτησίας τους.

Η ιδιοκτησία είναι μια πολύ αόριστη ιδέα ακόμη και σε σχέση με απλά φυσικά περιουσιακά στοιχεία. Γίνεται, όμως, ακόμη πιο πολύπλοκη στην περίπτωση μεγάλων επιχειρηματικών οργανώσεων, οι οποίοι συνδυάζουν πολλά περιουσιακά στοιχεία και "ποιος έχει τι" τα δικαιώματα απόφασης ενδέχεται να είναι ασαφή.

Οικονομικές αναλύσεις για την ιδιοκτησία έχουν επικεντρωθεί κυρίως σε δύο θέματα:

- την κατοχή των δικαιωμάτων υπολειπόμενης απόφασης και
- της κατανομής από τις υπολειπόμενες αποδόσεις.

Τα δικαιώματα υπολειπόμενης απόφασης ορίζονται ως τα δικαιώματα να λαμβάνουν οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με τη χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου που δεν έχει χάσει την αξία του ή είναι εκχωρημένο σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Η σημασία του δικαιώματος υπολειπόμενης απόφασης απορρέει από τις συμβάσεις που καθορίζουν όλα τα δικαιώματα ελέγχου πολύπλοκων περιουσιακών στοιχείων.

Περαιτέρω, η οικονομική θεωρία προτείνει δύο τύπους δικαιωμάτων ελέγχου: τα δικαιώματα ελέγχου απόφασης, τα οποία αναφέρονται στην επικύρωση και την παρακολούθηση των αποφάσεων και τη διαχείριση των αποφάσεων δικαιωμάτων που σχετίζονται με την έναρξη και την εφαρμογή των αποφάσεων. Η κατανομή αυτών των δικαιωμάτων έχει σημασία για την κατανομή των τυπικών και πραγματική (δηλαδή αποτελεσματική) αρχή εντός των οργανισμών.

Ένας άλλος εννοιολογικός τρόπος σκέψης του ιδιοκτήτη είναι το πρόσωπο που δικαιούται να λάβει το καθαρό εισόδημα που παράγει η επιχείρηση. Αυτό σημαίνει ότι όλα τα έσοδα έχουν συγκεντρωθεί, αφαιρώντας όλα τα χρέη, έξοδα και ότι άλλες συμβατικές υποχρεώσεις υπάρχουν. Άρα, ως εισόδημα θεωρείται η εναπομένουσα απόδοση, δηλαδή το ποσό που έχει μείνει αφού έχουν πληρωθεί όλοι οι υπόλοιποι.

Στην περίπτωση των σύνθετων συνεταιριστικών οργανώσεων, υπάρχει αναγκαστικά διαχωρισμός της ιδιοκτησίας και του ελέγχου που, ενδεχομένως, οδηγεί σε διάφορα ζητήματα. Η εκχώρηση υπολειπόμενου ελέγχου και υπολειπόμενου εισοδήματος δικαιωμάτων παρέχει μια πολύ χρήσιμη βάση για τη διάκριση μεταξύ διαφόρων δομών ιδιοκτησίας και διακυβέρνησης.

Οι παραδοσιακοί γεωργικοί συνεταιρισμοί μπορούν να οριστούν βάσει των ακόλουθων [σελ.](#)

δικαιωμάτων ιδιοκτησίας:

- τα δικαιώματα ιδιοκτησίας περιορίζονται στα μέλη του.
- τα υπολειπόμενα δικαιώματα εισοδήματος είναι μη μεταβιβάσιμα και μη εξαγοράσιμα.
- το υπολειμματικό εισόδημα κατανέμεται στα μέλη κατά αναλογία προς το μερίδιο τους.
- τα υπόλοιπα δικαιώματα λήψης αποφάσεων διατίθενται σε μέλη-προστάτες βασιζόμενα είτε στον κανόνα της μίας ψήφου είτε σε εκείνον της κατά αναλογίας.

Αυτός ο ορισμός καταγράφει την οργανωτική δομή των συνεταιρισμών, όσον αφορά τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, ενώ είναι σύμφωνος με την πλειοψηφία των μοντέλων συνεταιρισμών ανά χώρα, παρατηρούμενη ποικιλία συνεργατικών μοντέλων ανά χώρα.

1.2 Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα

Η ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος ξεκίνησε αρκετά γρήγορα στην Ελλάδα τον 20^ο αιώνα, λόγω της προσπάθειας επίλυσης του αγροτικού ζητήματος πάνω από ένα αιώνα. Στον Αλμυρό Βόλου ιδρύθηκε «Το Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοήθειας» με σκοπό την παροχή οικονομικής βοήθειας σε υπερχρεωμένους αγρότες έναντι τόκων και από τις πρώτες συνεταιριστικές οργανώσεις στην Ελλάδα υπήρξε αυτή των Αμπελακίων στο νομό Λάρισας.

Οι ίδιοι οι αγρότες είδαν τους συνεταιρισμούς ως το μοναδικό μέσο για να ξεπεραστούν οι εξαιρετικά επιβλαβείς συνέπειες της παγκόσμιας αγοράς προϊόντων. Περισσότεροι από 3.000 τοπικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί πολλαπλών χρήσεων παρείχαν σε μέλη πίστωση σε ευνοϊκές τιμές, πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εισροές και κανάλια μάρκετινγκ. Το 1917, οι τοπικοί συνεταιρισμοί άρχισαν να οργανώνουν δευτεροβάθμιες, ομοσπονδιακές δομές στις οποίες επένδυσαν με την κατασκευή εργοστασίων μεταποίησης και συσκευασίας για όλα τα μεγάλα ελληνικά γεωργικά προϊόντα.

Στην συνέχεια, υπήρχε άμεση κυβερνητική παρέμβαση, κυρίως μέσω πολυάριθμων τροποποιήσεων στο συνεταιριστικό νόμο που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1930 και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Η έκταση και η ένταση αυτής της παρέμβασης μεγιστοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των δικτατορικών καθεστώτων του 1936-40 και του 1967-74, αλλά επίσης στη δεκαετία του '80. Αξίζει να σημειωθεί ότι, από το 1915 έως το 1970, εγκρίθηκαν 946 τροποποιήσεις του Ν. 602/1915, στοιχείο που αναλογεί σε περίπου

δύο τροποποιήσεις ανά μήνα (Λαμπροπούλου-Δημητριάδου, 1995). Το αποτέλεσμα αυτών των ενεργειών ήταν ότι ελάχιστοι συνεταιρισμοί συνέχισαν να επικεντρώνονται στην επίτευξη των στόχων που είχαν από την αρχή της δημιουργίας τους.

Στη δεκαετία του '80 και του '90, το νομικό πλαίσιο τροποποιήθηκε πολλές φορές. Οι πολιτικές αντιπαραθέσεις μεταξύ μελών του συμβουλίου που εκπροσώπησαν και υποστηρίχθηκαν από τα διαφορετικά πολιτικά κόμματα υπήρξαν συνεχείς. Ως αποτέλεσμα, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί μετέβαλαν την εστίασή τους επιδιώκοντας, εγκαταλείποντας τους αρχικούς επιχειρηματικούς τους στόχους, να αναδειχθούν σε αποτελεσματικούς εκλογικούς μηχανισμούς εκστρατείας για τα πολιτικά κόμματα.

Δύο ήταν οι πολιτικές επιλογές που προκάλεσαν την έναρξη αυτής της καταστροφικής περιόδου για το συνεταιριστικό κίνημα. Πρώτον, τα πολιτικά κόμματα επέλεξαν τους γεωργικούς συνεταιρισμούς ως πεδίο μάχης για πολιτικές αντιπαραθέσεις, λόγω του γεγονότος ότι τα μέλη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αντιπροσώπευαν σημαντικό ποσοστό - την ισχύ ψήφου στις εθνικές εκλογές (πάνω από 20%) και - σχεδόν όλοι οι αγρότες ήταν μέλη τουλάχιστον ενός συνεταιρισμού.

Δεύτερον, πολλοί συνεταιριστικοί ηγέτες χρησιμοποίησαν τον κάθε συνεταιρισμό ως δεκανίκι για την επιδίωξη των ατομικών τους στόχων - χρηματικοί ή προσωπικοί - ακόμα και αν οι πράξεις τους έβλαπταν τους συνεταιρισμούς. Ειδικά μετά το 1982, πολλοί είχαν την πεποίθηση ότι μπορούσαν να αποκομίσουν σημαντικά οφέλη, αποκτώντας άμεση πρόσβαση σε ένα από τα δύο πιο ισχυρά πολιτικά κόμματα, όπως το δεξιό συντηρητικό κόμμα της «Νέας Δημοκρατίας» και το κεντροαριστερό κόμμα «ΠΑΣΟΚ».

Ο πειραματισμός συνεχίστηκε με διαφορετικά νομικά πλαίσια και εκτεταμένη κυβερνητική παρέμβαση στις εσωτερικές οργανωτικές και επιχειρηματικές αποφάσεις της γεωργίας, με αποτέλεσμα οι συνεταιρισμοί να οδηγηθούν σε τεράστια προβλήματα και σε τεράστια χρέη κατά τη δεκαετία του '80 και του '90.

Η πιεστική ανάγκη για τους Έλληνες αγρότες να αντιμετωπίσουν ένα μεγάλο αριθμό οικονομικών προβλημάτων που δημιουργήθηκαν λόγω του ολοένα αυξανόμενου παγκόσμιου και ανταγωνιστικού περιβάλλοντος στα τέλη της δεκαετίας του 1990 και η επικείμενη κατάργηση των άμεσων επιδοτήσεων από την Ε.Ε., υποχρέωσε την κυβέρνηση να επανεξετάσει το ρόλο της έναντι στους γεωργικούς συνεταιρισμούς. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τον Φεβρουάριο του 2000 να θεσπιστεί ο νόμος 2810, ο οποίος χαρακτηρίστηκε από απλότητα γενικότητας για την εξάλειψη της κυβερνητικής παρέμβασης.

Μετά το 2000, ωστόσο, η κυβέρνηση συνέχισε να παρεμβαίνει σε υποθέσεις συνεταιρισμών, αλλά λόγω της μείωσης των παγκόσμιων τιμών και με την ταυτόχρονη αύξηση στις τιμές των συντελεστών παραγωγής, αναδείχτηκε η αδυναμία των περισσότερων συνεταιρισμών να προστατεύσουν τα έσοδα των μελών των γεωργών τους, πόσο μάλλον να συλλάβουν προστιθέμενη αξία από τα υπόλοιπα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας (Ηλιόπουλος, 2002).

Η ανάγκη ύπαρξης ενός **ενιαίου πανελληνίου οργάνου** για τους συνεταιρισμούς φάνηκε αρκετά νωρίς και αφότου είχε αρχίσει να πυκνώνει το δίκτυο των συνεταιρισμών και των ενώσεών τους στη χώρα μετά την ψήφιση του νόμου 602/1915 "περί συνεταιρισμών".

Ο πρωτεργάτης των συνεταιρισμών Σωκράτης Ιασεμίδης από το 1919 φρόντισε να καταρτισθεί και να κυκλοφορήσει το "Καταστατικό της Ομοσπονδίας Γεωργικών Συνεταιρισμών Ελλάδος", ως κορυφαίας ιδεολογικής οργάνωσης. Όμως, η πρώτη προσπάθεια ίδρυσης πανελληνίας οργάνωσης των συνεταιρισμών έγινε το 1922 από τις ενώσεις Πελοποννήσου. Αλλά και τότε δεν εκτιμήθηκε επαρκώς η σημασία της Οργάνωσης που ιδρύθηκε. Άλλες ήταν οι προτεραιότητες της περιόδου εκείνης. Το "πλήρωμα του χρόνου" ήλθε το 1935, ύστερα από συστηματικές και έντονες προσπάθειες του Θεόδωρου Τζωρτζάκη, στον οποίο η συνεταιριστική κίνηση οφείλει τα μέγιστα.

Το καταστατικό εγκρίθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 1935. Στις εκλογές που ακολούθησαν, πρόεδρος εξελέγη ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής και Διευθυντής ο Θεόδωρος Τζωρτζάκης.

Ενάμιση χρόνο μετά την ίδρυση άρχισαν τα σοβαρά προβλήματα. Το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου επιδίωξε αρχικά την έμμεση εξάρτηση των συνεταιρισμών από την Α.Τ.Ε.. Στη συνέχεια όμως, με τον Α.Ν. 1138/1938 ιδρύθηκε η **Εθνική Συνομοσπονδία Συνεταιρισμών Ελλάδος** (ΕΣΣΕ), στην οποία συγχωνεύθηκε η Πανελλήνια Συνομοσπονδία. Τότε, ολόκληρο το δίκτυο των συνεταιρισμών έγινε κατευθυνόμενο από τις εντολές της ΕΣΣΕ.

Από την κατοχική κυβέρνηση η ΕΣΣΕ μετονομάστηκε σε **Πανελλήνια Συνομοσπονδία Γεωργικών Συνεταιρισμών** και επανήλθε ως τριτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση, με το Ν.Δ. 21/1941. Κατά την περίοδο της κατοχής η συνομοσπονδία ήταν κατευθυνόμενη από το Υπουργείο Γεωργίας και κύριο μέλημά της είναι η συγκέντρωση γεωργικών προϊόντων.

Μετά την απελευθέρωση, από τον Ιούνιο του 1945 (νόμος 389/1945) κατεβλήθει

προσπάθεια αποκατάστασης των πραγμάτων στους συνεταιρισμούς γενικότερα και στη Συνομοσπονδία ειδικότερα. Στις πρώτες ελεύθερες εκλογές της 27^{ης} Ιανουαρίου 1946 εξελέγη 11μελές διοικητικό συμβούλιο. Πρόεδρος εξελέγη ο Αλέξανδρος Μπαλατατζής και Διευθυντής ο Ιωάννης Αφεντάκης.

Η νέα περίοδος που άρχισε για τη Συνομοσπονδία χαρακτηρίζεται από έμφαση στις συνδικαλιστικού χαρακτήρα δραστηριότητες. Η δραματική κατάσταση της υπαίθρου και η έλλειψη άλλου οργάνου εκπροσώπησης των συμφερόντων του συνόλου των αγροτών οδήγησαν την Συνομοσπονδία σε αγωνιστικές κινητοποιήσεις και διεκδικήσεις επίλυσης της πληθώρας των προβλημάτων που συσσώρευσαν οι ανώμαλες περίοδοι που προηγήθηκαν. Σε ένα διχαστικό περιβάλλον της περιόδου αυτής, η Συνομοσπονδία και οι συνεταιρισμοί γενικότερα έπαιξαν έναν πολύ σημαντικό ενωτικό ρόλο.

Με πρωτοβουλίες της ΠΑΣΕΓΕΣ ιδρύθηκαν μέχρι το 1967 Κεντρικές Ενώσεις, Κοινοπραξίες ή Συνεταιριστικές εταιρείες για τον καπνό, για το ελαιόλαδο και τις ελιές, για τις σταφίδες, για το κρασί, για τα σύκα, για την κτηνοτροφία, για τα οπωροκηπευτικά, για τις ζωοτροφές, για τις συνεταιριστικές εκδόσεις, για τα γεωργικά εφόδια, κ.λπ..

Η προσπάθεια ανασυγκρότησης και ενδυνάμωσης του δικτύου των συνεταιρισμών διακόπηκε το 1967, όταν το δικτατορικό καθεστώς με το Ν.Δ. 31/1967 απομάκρυνε τις αιρετές διοικήσεις και τοποθέτησε στη θέση τους πρόσωπα επιθυμητά από το καθεστώς. Με την επαναφορά της δημοκρατικής νομιμότητας διεξήχθησαν ελεύθερες εκλογές. Από το 1976 ξεκινά μια καινούρια προσπάθεια αποκατάστασης της ομαλότητας στους συνεταιρισμούς που στρέφεται προς τρεις κατευθύνσεις:

- Ενδυνάμωση του συνεταιριστικού μηχανισμού της ΠΑΣΕΓΕΣ προς εξυπηρέτηση των νέων αναγκών που διαφάνηκαν μετά την εκδήλωση του ενδιαφέροντος της χώρας να ενταχθεί στην **Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα**.
- Ψήφιση ενός νέου νόμου για τους συνεταιρισμούς που θα καταργούσε τις πολλές παρεμποδιστικές διατάξεις που νόθευαν τον αρχικό νόμο 602/1915.
- Συμπλήρωση της συνεταιριστικής δομής με τους φορείς που ήταν αναγκαίοι.

Στη δεκαετία του 1980 το ενδιαφέρον της ΠΑΣΕΓΕΣ στράφηκε στην εκπροσώπηση σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο και στην ομαλή μετάβαση από την εθνική στην **Κοινή Αγροτική Πολιτική**. Με την πάροδο του χρόνου, η ανάγκη συσπείρωσης των

συνεταιριστικών δυνάμεων αποτέλεσε ενιαίο στόχο.

Παρά ταύτα και παρά την τεράστια συμβολή που είχε η ΠΑΣΕΓΕΣ στην ανάπτυξη του αγροτικού χώρου και στη διαμόρφωση πολιτικών υπέρ του αγρότη, σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, μια σειρά από εξωτερικούς κυρίως παράγοντες σε συνάρτηση με κακές επιλογές και επιμέρους λάθη, οδήγησαν σε απαξίωση το χώρο και σταδιακά δημιουργήθηκε η ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών, ώστε το Συνεταιριστικό Κίνημα να αναγεννηθεί από την τέφρα του.

Η ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ, ως το διάδοχο σχήμα και η κληρονόμος της μεγάλης παράδοσης και της προσφοράς δεκαετιών του κεντρικού συνεταιριστικού φορέα, δημιουργήθηκε για να υπηρετήσει αυτόν ακριβώς το σκοπό. Με πίστη στις συνεταιριστικές αρχές και με τη βεβαιότητα ότι ο πρωτογενής τομέας μπορεί, όχι απλά να συνεχίσει να αποτελεί βασικό πυλώνα στήριξης της εθνικής οικονομίας, αλλά να μετεξελιχθεί στο όχημα μετάβασης στη «νέα οικονομία» που ο τόπος έχει ανάγκη.

Η ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ, ως το κορυφαίο όργανο καθοδήγησης, συντονισμού και εκπροσώπησης των συνεταιρισμών μελών της και των παραγωγών τους, στοχεύει στην ενιαία έκφραση και στη συντονισμένη δράση των συνεταιρισμών, ώστε να αυξάνεται η ανταγωνιστικότητά τους, καθώς και στην ουσιαστική υποστήριξη του παραγωγικού κόσμου της χώρας, τόσο σε διοικητικό επίπεδο όσο και σε ότι έχει να κάνει με την ίδια την παραγωγική διαδικασία και τα προϊόντα αυτής.

Η έδρα της ΝΕΑΣ ΠΑΣΕΓΕΣ βρίσκεται στην Αθήνα, στην οδό Αρκαδίας 26, στους Αμπελόκηπους. Οι υπηρεσίες που παρέχει στηρίζονται στη συγκροτημένη Υπηρεσιακή της δομή, που αποτελείται από έμπειρα και ειδικευμένα στελέχη. Ως ανεξάρτητο Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου ιδρύθηκε το 2016 και αποτελεί τη διάδοχο κατάσταση της ΠΑΣΕΓΕΣ, η οποία και λειτουργούσε από το 1935, ως κορυφαίος ιδεολογικός και συντονιστικός φορέας των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων της χώρας.

Επιπλέον, υποστηρίζει, προωθεί, προάγει τις δραστηριότητες των μελών της και αναλαμβάνει την εκπροσώπησή τους σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της για την υποστήριξη των μελών της, η ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ, μεταξύ άλλων, εκπονεί μελέτες, εργασίες, έρευνες και συνάπτει συμβάσεις έργου ή παροχής υπηρεσιών, που έχουν σχέση με την αγροτική, γενικά, και τη συνεταιριστική, ειδικά, ανάπτυξη.

Παρακολουθεί στενά την αγροτική, συνεταιριστική, φορολογική και την αναπτυξιακή νομοθεσία που ενδιαφέρει τους αγρότες και τις οργανώσεις τους, υποβάλλει προτάσεις και διεκδικεί την εναρμόνισή τους με τα συμφέροντα και τις ανάγκες τους και γνωμοδοτεί για θέματα που αναφέρονται σε οικονομικές ενισχύσεις και κίνητρα που παρέχονται στις ΑΣΟ, καθώς, και επί σχεδίων νόμων, διαταγμάτων και αποφάσεων που αφορούν στα μέλη της. Διαπραγματεύεται και συνάπτει συλλογικές συμβάσεις εργασίας που αφορούν στο προσωπικό των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κάθε βαθμίδας. Συντονίζει τις ενέργειες των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και ενισχύει το έργο τους, παρέχοντας επιστημονική και τεχνική υποστήριξη, συμβουλές και υπηρεσίες για την οργάνωση και την ανάπτυξή τους. (<https://www.neapaseges.gr/>)

Σήμερα, οι συνεταιρισμοί στην Ελλάδα αποτελούν τον κύριο κορμό της κοινωνικής οικονομίας και λειτουργούν σαν επιχειρήσεις παράγοντας και τροφοδοτώντας την αγορά με αγαθά και υπηρεσίες. Με το νόμο 4015/2011 καταργήθηκε ο δεύτερος και τρίτος βαθμός συνεταιριστικής οργάνωσης και δρομολογήθηκε η μετατροπή τους σε πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς. Παράλληλα, ξεκίνησαν ευρείας έκτασης συγχωνεύσεις αγροτικών συνεταιρισμών και ουσιαστική αδρανοποίηση μεγάλου αριθμού ανενεργών. Τέλος, δρομολογήθηκε η δραστική διευθέτηση των συνεταιριστικών χρεών μέσω σχεδίων αναδιάρθρωσης και εξυγίανσης.

Οι ενεργοί συνεταιρισμοί ανέρχονται στους 927 σύμφωνα με τις προϋποθέσεις των νόμων και την εγγραφή τους (μέχρι το 2014) στο εθνικό μητρώο καταγραφής ενεργών συνεταιρισμών Ελλάδας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Σύμφωνα με τα δεδομένα, η χώρα μας διαθέτει έναν αρκετά μεγάλο αριθμό συνεταιριστικών οργανώσεων σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ε.Ε., αλλά με χαμηλότερο κύκλο εργασιών σε οικονομικό επίπεδο και μικρότερο μερίδιο αγοράς.

Συνεταιριστικός Νόμος

Εδώ και ενάμιση χρόνο περίπου μετά την δημοσίευση στο ΦΕΚ 78/Α/26-4-2016 ισχύει ο νέος συνεταιριστικός νόμος 4384/2016 με τίτλο "Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις."

Ο νόμος επιχειρεί να εξορθολογήσει το τοπίο των αγροτικών συνεταιρισμών, καθώς, από τους περίπου 6.500 εγγεγραμμένους λειτουργούν περίπου 927 (όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως) των συνεταιρισμών. επίσης, με το νέο νομοσχέδιο και τις διατάξεις του ικανοποιούνται πολλά από τα αιτήματα των αγροτών.
[σελ.](#)

Πλέον, από εδώ και στο εξής, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 1, Αγροτικοί Συνεταιρισμοί θεωρούνται και οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας. Οι Δασικοί Συνεταιρισμοί και οι Ενώσεις αυτών, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Όμως, η βασικότερη αλλαγή αφορά τη μείωση του ελάχιστου αριθμού για τη σύσταση συνεταιρισμού από 30 σε 20 μέλη. Παράλληλα, ο ελάχιστος αριθμός για τη σύσταση αλιευτικού συνεταιρισμού μειώθηκε από 15 σε 10 μέλη, ενώ, αντίθετα, ο ελάχιστος αριθμός για τη σύσταση γυναικείου συνεταιρισμού αυξήθηκε από 3 σε 5 μέλη. ([Ν.4384/2016 - ΦΕΚ 78/Α/26-4-2016](#)).

1.3 Βασικές Προϋποθέσεις Σύστασης Αγροτικών Συνεταιρισμών σύμφωνα με την Νομοθεσία

Οι βασικές προϋποθέσεις που απαιτεί η νομοθεσία για την σύσταση ενός Αγροτικού συνεταιρισμού είναι οι εξής:

1. Η νομική υπόσταση (κεφάλαιο, έδρα, επωνυμία κ.λπ.): Η περιφέρεια των Συνεταιριστικών Οργανώσεων καθορίζεται από το καταστατικό της καθεμιάς, η **έδρα** τους βρίσκεται στον τόπο εγκατάστασης της διοίκησής τους και μπορούν να έχουν ως έδρα τον οικείο Δήμο ή την οικεία Κοινότητα. Η **επωνυμία** της εκφράζει τον κύριο σκοπό ή τα αντικείμενα δραστηριοποίησης τους και περιλαμβάνει, υποχρεωτικώς, την ιδιότητά της ως αγροτική και τον τόπο έδρας της, είναι δε επιτρεπτό να περιλαμβάνει και διακριτικό τίτλο. Η επωνυμία της, όπως συμβαίνει και με τις επωνυμίες των εμπορικών εταιριών, πρέπει να είναι τέτοια έτσι, ώστε να τη διακρίνει από τις άλλες συνεταιριστικές οργανώσεις της αυτής περιφέρειας και του αυτού σκοπού κι από τις δικές τους επωνυμίες, προς αποφυγήν ανεπιθύμητων συγχύσεων.
2. Η εμπορική δραστηριότητα (είδος δραστηριότητας)
3. Τα μέλη που απαρτίζουν τον αγροτικό συνεταιρισμό (φυσικά πρόσωπα που είναι κάτοχοι ή μισθωτές εκμεταλλεύσεων σε οποιοδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας)

4. Κάθε συνεταίρος υποχρεούται να έχει μια τουλάχιστον συνεταιρική μερίδα, η οποία δεν διαιρείται, δεν μεταβιβάζεται και είναι ίση για όλους τους εταίρους που απαρτίζουν την συνεταιριστική δράση.
5. «Έχει περιορισμένη ευθύνη όσον αφορά την αλληλεπίδρασή της με τρίτους και οι συνέταιροι ευθύνονται περιορισμένα στο εξαπλάσιο του ύψους της συνεταιρικής μερίδας, εκτός αν το καταστατικό θεσπίζει υψηλότερο όριο» (Αλεξόπουλος, 1999, σελ. 198).

Για να συσταθεί ο συνεταιρισμός απαιτείται: α) να καταρτισθεί το καταστατικό και υπογραφεί από τουλάχιστον επτά ιδρυτικά μέλη, β) να κατατεθεί και εγκριθεί από το Ειρηνοδικείο της συνεταιριστικής έδρας και γ) να καταχωρηθεί στο Βιβλίο Μητρώο Συνεταιρισμών, όπου θα μνημονεύεται και η ειρηνοδικειακή απόφαση που θα το έχει κάνει δεκτό. Η ίδια διαδικασία τηρείται και επί τροποποίησης του καταστατικού.

Το προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο του υπό σύσταση Συνεταιρισμού, τα μέλη του οποίου ορκίζονται υποχρεωτικώς στο καταρτιζόμενο καταστατικό, θα πρέπει να καταθέσει αίτηση στο Ειρηνοδικείο περί έγκρισης του τελευταίου, η οποία και θα εκδικασθεί κατά την διαδικασία της Εκούσιας Δικαιοδοσίας. Το ανώτερο δικαστήριο αν εντοπίσει ελλείψεις, οφείλει να αναβάλλει την έκδοση της απόφασής του και να καλέσει το υποβάλλον την αίτηση προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο να προχωρήσει στις απαιτούμενες αναμορφώσεις των καταστατικών διατάξεων εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από τη δημοσίευση της ειρημένης απόφασής του.

Μετά τη συμμόρφωση της ενδιαφερόμενης προσωρινής διοίκησης εκδίδεται η οριστική απόφαση του Ειρηνοδικείου που, εφόσον εγκρίνει το υποβληθέν καταστατικό θα καταχωρηθεί στο οικείο Μητρώο, οπότε και θα ολοκληρωθεί η σύσταση του Συνεταιρισμού. Εξυπακούεται ότι η αίτησή του απορρίπτεται όταν υποβάλει το διορθωμένο αναλόγως κείμενο προς έγκριση μετά το πέρας της προθεσμίας, που έχει ορισθεί από το Νόμο και όταν το αιτήσαν την έγκριση Συμβούλιο αγνοήσει τις υποδείξεις της μη οριστικής απόφασης του Ειρηνοδικείου.

Πρέπει να τονισθεί ότι, εφόσον θα αποδειχθεί ότι έχουν τηρηθεί όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις και ο σκοπός του Συνεταιρισμού είναι σύννομος, το Ειρηνοδικείο
σελ.

υποχρεούται να δεχθεί την αίτηση του προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου για την έγκριση του Υποβαλλόμενου καταστατικού. Αν η προσωρινή διοίκηση του υπό σύσταση Συνεταιρισμού έχει αντιρρήσεις ως προς την νομιμότητα της απορριπτικής απόφασης, έχει το δικαίωμα να ασκήσει έφεση κατ' αυτής (« Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα » Τσούρας, Έκδοση Νομική Βιβλιοθήκη, 2005).

Μέλη ενός Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν ενήλικα άτομα, φυσικά πρόσωπα, τα οποία έχουν ιδιόκτητες ή μισθωτές εκμεταλλεύσεις σε οποιοδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας, στις οποίες απασχολούνται κατά κύριο λόγο, και ο κλάδος αυτός να προβλέπεται από τον καταστατικό σκοπό του Συνεταιρισμού.

Για την ίδια αγροτική εκμετάλλευση γίνονται δεκτοί στο Συνεταιρισμό, ο αρχηγός της εκμετάλλευσης και τυχόν ενήλικα τέκνα του, με τα οποία την εκμεταλλεύεται από κοινού. Όποιο μέλος ανήκει σε Αγροτικό Συνεταιρισμό δεν μπορεί να είναι μέλος και σε άλλον που επιτελεί πανομοιότυπο σκοπό και ανήκει, επίσης, και στην ίδια περιφέρεια.

1.4 Η Ανάπτυξη τεσσάρων Αγροτικών Συνεταιρισμών

Μερικές από τις δραστηριότητες των αγροτικών Συνεταιρισμών στην Ελλάδα περιλαμβάνουν, εκτός από την παραγωγή και την εμπορία αγροτικών προϊόντων, την τυποποίηση και επεξεργασία τους σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μπορέσουν να γίνουν άμεσα και ικανοποιητικά εμπορεύσιμα.

Παρακάτω παρατίθενται 4 συνεταιρισμοί οι οποίοι, είτε έχουν δημιουργηθεί από παλιά και αυτή την στιγμή έχουν μία περίοπτη θέση στην αγορά, είτε τα τελευταία χρόνια πήραν ρίσκα εν μέσω οικονομικής κρίσης τα οποία τους οδήγησαν σε μία καλύτερη θέση σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους.

Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων

Το 1958 μια ομάδα 7 ατόμων με την παρότρυνση του παγκοσμίου συμβουλίου Εκκλησιών αποφάσισε να ασχοληθεί με την πτηνοτροφία και ίδρυσαν τον Αγροτικό Πτηνοτροφικό Συνεταιρισμό Ιωαννίνων. Η ίδρυση του Συνεταιρισμού εγκρίθηκε την 23-05-1958 με την απόφαση 79846/19605 του Υπουργείου Γεωργίας. Σκοπός της ίδρυσης του ήταν η ανάπτυξη της πτηνοτροφίας στην Ήπειρο ως συμπληρωματικό εισόδημα των
σελ.

κτηνοτρόφων. Το πρώτο έτος ο Συνεταιρισμός απασχολούσε 2 άτομα και παρήγαγε 500 κοτόπουλα την εβδομάδα. Η ουσιαστική λειτουργία του Συνεταιρισμού ξεκινάει την δεκαετία του 1960, όταν κατασκευάζεται το πρώτο Εκκολαπτήριο, το πρώτο Εργοστάσιο Ζωοτροφών και το πρώτο Πτηνοσφαγείο. Την δεκαετία του 1980 γίνεται αύξηση παραγωγής, εγγραφή νέων μελών και εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων.

Το 1990 γίνεται κατασκευή νέου συγκροτήματος πτηνοσφαγείου δυναμικότητας 8.000 κοτόπουλων / ώρα. Το 1995 κατασκευάζεται νέο εκκολαπτήριο δυναμικότητας εκκόλαψης 600.000 αυγών/εβδομάδα. Το 1996 κατασκευάζεται η μονάδα παραγωγής προψημένων προϊόντων κοτόπουλου. Την δεκαετία του 1990 ο Συνεταιρισμός βάζει στόχο την απ' ευθείας διάθεση των προϊόντων του στα σημεία πώλησης και ξεκινάει την ίδρυση ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ- ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ σ' όλη την Ελλάδα τα οποία είναι σήμερα 16 τον αριθμό. Πρώτο υποκατάστημα ιδρύεται στη Θεσσαλονίκη. Το 2000 κατασκευάζεται νέο εργοστάσιο ζωοτροφών δυναμικότητας 20τόνων/ώρα η οποία το 2006 αυξάνεται σε 40 τόνους /ώρα.

Το 2001 εξαγοράζεται η πτηνοτροφική επιχείρηση ΣΥΝΚΟ Α.Ε., η οποία στη συνέχεια μετονομάστηκε σε ΑΓΡΟΖΩΗ Α.Β.Ε.Ε. και ήταν το άνοιγμα του Συνεταιρισμού εκτός των συνόρων δημιουργίας του που είναι ο νομός Ιωαννίνων και με την κίνηση του αυτή ανατάραξε τα νερά στον κλάδο της πτηνοτροφίας. Το 2003 κατασκευάζεται η μονάδα παραγωγής οργανοχουμικού λιπάσματος από αχυροστρωμένες πτηνοτροφείων. Το 2008 κατασκευάζεται μονάδα παραγωγής και συντήρησης κατεψυγμένων προϊόντων. Και τέλος, το 2014 ολοκληρώνεται η επέκταση του εκκολαπτηρίου, με διπλασιασμό της δυναμικότητας σε 1.200.000 αυγά ανά εβδομάδα.

Η "ΠΙΝΔΟΣ" ασχολείται αποκλειστικά με την πτηνοτροφία.

- Εκτρέφει όρνιθες αναπαραγωγής από τις οποίες παράγονται τα εκκολάξιμα αυγά, τα οποία, είτε προορίζονται για εκκόλαψη στο εκκολαπτήριο της "ΠΙΝΔΟΣ" είτε εμπορεύονται στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.
- Εκκολάπτει αυγά και παράγει νεοσσούς, τους οποίους είτε διαθέτει για εκτροφές σε δικούς της παραγωγούς, είτε τους εμπορεύεται σε άλλες επιχειρήσεις, είτε τους εξάγει σε άλλες χώρες.
- Παράγει ζωοτροφές για τα κοτόπουλα των παραγωγών του.
- Παράγει ζωοτροφές για μεγάλα ζώα τις οποίες πουλάει σε τρίτους παραγωγούς.
- Εκτρέφει νεοσσούς και παράγει κοτόπουλα τα οποία, είτε τα επεξεργάζεται στα

δικά του πτηνοσφαγεία, είτε τα πουλάει σε άλλες επιχειρήσεις, είτε τα εξάγει σε τρίτες χώρες.

- Επεξεργάζεται τα κοτόπουλα και παράγει: Νωπά ολόκληρα χύμα ή συσκευασμένα κοτόπουλα, νωπά τεμαχισμένα κοτόπουλα χύμα ή συσκευασμένα, κατεψυγμένα ολόκληρα κοτόπουλα και τεμαχισμένα, προϊόντα από κρέας κοτόπουλου και έτοιμα ψημένα προϊόντα κοτόπουλου.
- Σε συνεργασία με την ΟΥΟ FRESCO και την ΠΤΗΝΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ Α.Ε. παράγει και εμπορεύεται αυγά βρώσιμα και προϊόντα αυγού νωπά και κατεψυγμένα.
- επίσης, σε συνεργασία με άλλες εταιρείες, διακινεί τα προϊόντα τους μέσω των δικτύων διανομών του.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ – ΕΚΤΡΟΦΗ ΝΕΟΣΣΩΝ

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΩΝ	ΑΥΞΗΣΗ
1980	7000000	-
1985	8500000	21,40%
1990	10700000	25,90%
1995	11900000	11,20%
2000	19660000	65,20%
2005	23500000	19,50%
2010	26000000	10,60%
2013	26600000	2,30%
2014	29250000	10,00%
2015	30000000	2,60%

Πίνακας 1: ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ – ΕΚΤΡΟΦΗ ΝΕΟΣΣΩΝ

ΕΤΟΣ	Α.Π.Σ.Ι. - Η ΠΙΝΔΟΣ	ΑΥΞΗΣΗ %
1980	17082	
1985	20743	21,43
1990	26112	25,88
1995	44569	70,68

2000	88492	98,55
2005	115697	30,74
2010	177280	53,23
2014	191719	8,15
2015	193471	0,92

Πίνακας 2 : ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (Σε χιλ. Ευρώ)

Τα πτηνοτροφεία της "ΠΙΝΔΟΣ" λειτουργούν στις πιο σύγχρονες τεχνολογικά εγκαταστάσεις, καλύπτουν συνολική έκταση 450.000 m², είναι διασκορπισμένα σε πολλά χωριά του νομού Ιωαννίνων και λειτουργούν με άδειες σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Ε.Ε. Με βάση τη δραστηριότητά τους, χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες:

- Πτηνοθαλάμους παχύνσεως συμβατικών κοτόπουλων
- Πτηνοθαλάμους παχύνσεως ελευθέρως βοσκής
- Πτηνοθαλάμους παχύνσεως βιολογικής εκτροφής
- Πτηνοθαλάμους εκτροφής πατρογονικών ορνίθων.

Το Εκκολαπτήριο βρίσκεται στην Κοσμηρά Ιωαννίνων, κατασκευάστηκε το 1995 και επεκτάθηκε το 2014. Έχει δυναμικότητα εκκόλαψης 1.200.000 αυγών ανά εβδομάδα και μπορεί να παράγει έως και 50.000.000 νεοσσούς το χρόνο, καλύπτοντας πλήρως τις ανάγκες και της παραγωγής μας και τις εμπορικές, είτε στην ελληνική αγορά είτε στις εξαγωγές μας. Εφαρμόζει σύστημα διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων ISO 22000:2005 και είναι στελεχωμένο με κτηνιάτρους και γεωπόνους .

Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς

Σ' ένα από τα πιο χαρακτηριστικά μέρη του Πηλίου κοντά στο Βόλο Μαγνησίας στο χωριό Ζαγορά ιδρύεται στις 27 Οκτωβρίου του 1916 ο Συνεταιρισμός Πωλήσεως Γεωργικών Προϊόντων Ζαγοράς. Το ξεκίνημα του συνεταιρισμού έγινε με τα φυτώρια δένδρων καρποφόρων επιστημονικά καλλιεργημένων το 1929, τα οποία τα καλλιεργούσαν σε αγροκήπιο που βρισκόταν σε παραθαλάσσιο μέρος της Ζαγοράς με την ονομασία *Χορευτό*. Με τα φυτώρια αυτά προμηθεύεται όλο το Πήλιο (Ανατολικό και Δυτικό). Από το 1933 μέχρι το 1937 δημιουργήθηκε ο δρόμος Βόλου-Ζαγοράς, όπου βοήθησε σημαντικά τη διακίνηση των προϊόντων σε αλλά σημεία και εκτός Πηλίου.

Ενδιάμεσα στα χρόνια αυτά ο Ζαγοριανός Γεώργιος Σαμσαρέλος ήταν εκείνος που έφερε την πρώτη ποικιλία μηλιάς *Στάρκιν* κρυφά ταξιδεύοντας από την Καλιφόρνια των ΗΠΑ.

Για κάποια χρόνια έγινε απαραίτητη η αναγκαστική διακοπή των δραστηριοτήτων του Συνεταιρισμού λόγω του πολέμου του '40, όπου προκάλεσε επιβράδυνση στην ανάπτυξη του προς τη χρεοκοπία. Το 1965 κατασκευάστηκε το πρατήριο του Συνεταιρισμού στην Λαχαναγορά του Ρέντη και η ολοκλήρωση όλων των πυρήνων του ψυγείου. Λίγα χρόνια μετά, το 1985, αποκτά το νέο καταστατικό και αλλαγής της επωνυμίας σε Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς Πηλίου, παίρνοντας παράλληλα το εμπορικό σήμα *ZAGOPIN* και την επικόλληση της ετικέτας σε κάθε μήλο. Παράλληλα, στις χρονολογίες αυτές δημιουργείται και ανοίγει το σούπερ-μάρκετ του Συνεταιρισμού για όλους τους συνέταιρους και τους κατοίκους της Ζαγοράς. Απευθείας, το 1989 γίνονται εξαγωγές στην Ολλανδία και στην Πορτογαλία.

Αργότερα, λαμβάνει μέρος στη έκθεση της AGROTICA και ξεκινούν εξαγωγές στο Ισραήλ, στην Κύπρο, στην Αίγυπτο, στη Γερμανία με εξαγωγή στα κάστανα και συνεργασία με αλυσίδες μεγάλων σούπερ-μάρκετ στην Ελλάδα. Ένα χρόνο πριν την οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2009, έγινε πλήρης εξόφληση των δανείων του συνεταιρισμού στην Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος. Αυτά τα δυο τελευταία χρόνια γίνονται εκπαιδευτικά προγράμματα και ταξίδια στην Βόρεια Ιταλία, σε συνεργασία με το πρόγραμμα ΔΗΜΗΤΡΑ και η προετοιμασία για την παραγωγή χυμού μήλου ΖΑΓΟΠΙΝ. Έπειτα από τόσα χρόνια συνεργασιών και κόπων ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς κλείνει τα 100 χρόνια.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς διακινεί **13.000.000 κιλά προϊόντων** και έχει **ετήσιο κύκλο εργασιών 15.000.000 ευρώ** περίπου. Το **30 % της παραγωγής του εξάγεται**. Απασχολεί **44 άτομα μόνιμο προσωπικό** και ανά ημέρα εργάζονται περίπου 100 άτομα, αν προστεθεί στο μόνιμο και το εποχιακό προσωπικό. Συνολικά, κατά έτος, απασχολούνται εκατοντάδες άτομα εποχιακού προσωπικού, όλοι κάτοικοι της περιοχής. Συνολικά, εξυπηρετεί άμεσα και έμμεσα δια των νομικών προσώπων – μελών, **780 μέλη** – φυσικά πρόσωπα. Τα φυσικά πρόσωπα – μέλη ανέρχονται σε 695 άτομα. Το 2016 – 2017 εγγράφηκαν δύο νομικά πρόσωπα ως μέλη, Α.Σ. Πουρίου και ο Α.Σ. Μακρυράχης. Το Πουρί και η Μακρυράχη, μαζί με τη Ζαγορά, αποτελούν τη Δημοτική Ενότητα Ζαγοράς του Καλλικρατικού Δήμου Ζαγοράς – Μουρεσίου. Τα μέλη των δύο Συνεταιρισμών που ανήκουν στον Α.Σ. Ζαγοράς Πηλίου ανεβάζουν τον τελικό αριθμό [σελ.](#)

στους 780.

Καθώς τα δένδρα ανήκουν σε μικροπαραγωγούς, το καθένα από αυτά απολαμβάνει την ιδιαίτερη φροντίδα και αφοσίωση του ιδιοκτήτη του, από το φύτεμα μέχρι τη συγκομιδή και τη μεταφορά του μήλου στα ψυγεία. Η Ζαγορά είναι μια ορεινή περιοχή, με αποτέλεσμα όλη η δουλειά της καλλιέργειας του μήλου να γίνεται χειρωνακτικά. Η διαδικασία αυτή γίνεται με πάθος και με ευλάβεια από οικογένεια σε οικογένεια, από γενιά σε γενιά, με σύμμαχο τους πολλούς αιώνες εμπειρίας και παράδοσης.

Αυτή ακριβώς η προσωπική επιμέλεια που διαφέρει ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε καλλιέργειας και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις κάθε δένδρου ξεχωριστά, είναι που κάνει το μήλο ΖΑΓΟΡΙΝ το τέλειο προϊόν. Αφού αποφασιστεί σχολαστικά η κατάλληλη ώρα συγκομιδής που γίνεται με τα χέρια, το προϊόν σε ελάχιστο χρόνο καταλήγει στα ψυγεία, ώστε να μην υπάρχουν περιθώρια για οποιαδήποτε αλλοίωση στη γεύση, στο άρωμα, στο χρώμα και στην ποιότητα του μήλου γενικότερα.

Επιγραμματικά, μπορούμε να πούμε ότι ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς αποτελεί πρότυπο για την καλλιέργεια, τη φροντίδα, την επεξεργασία και την παραγωγή του μήλου.

ΑγροτικόςΜελισσοκομικόςΣυνεταιρισμόςΝικήτηςΧαλκιδικής

Η ίδρυση του Αγροτικού Μελισσοκομικού Συνεταιρισμού Νικήτης Χαλκιδικής πραγματοποιήθηκε το 1952 από μελισσοκόμους της Νικήτης. Σκοπό των μελών αποτελούσε η συγκέντρωση και διάθεση του μελιού, τόσο για την ικανοποίηση των αναγκών των καταναλωτών, όσο και για την προσωπική οικονομική ωφέλεια των μελών του συνεταιρισμού.

Η ίδρυση εργοστασίου 4.000 τ.μ. με σύγχρονες εγκαταστάσεις στο Δημοτικό διαμέρισμα της Νικήτης του Δήμου Σιθωνίας Χαλκιδικής από το έτος 1987, εγκαινίασε μια σειρά νέων δραστηριοτήτων, όπως η επεξεργασία και η τυποποίηση των προϊόντων. Τα μέλη που απασχολεί σήμερα είναι 135, το σύνολο των οποίων είναι επαγγελματίες μελισσοκόμοι, οι οποίοι εκμεταλλεύονται 60.000 μελισσοσμήνη σε κυψέλες με ευρωπαϊκές προδιαγραφές.

Οι κυρίαρχες ποικιλίες είναι:

- Πευκόμελο
- Ανθόμελο από αγριολούλουδα
- Δασόμελο
- Έρεικα (σούσουρα)
- Και πολλές άλλες ποικιλίες από ανθόμελα όπως βαμβακόμελο, μελικομπος, ηλιάνθος, πορτοκαλιά, καστανιά κ.λπ.

ΑγροτικόςσυνεταιρισμόςΔΗΜΗΤΡΑ

Ο Αγροτικός Παραγωγικός Συνεταιρισμός Νέας Αγχιάλου 'Η ΔΗΜΗΤΡΑ' ιδρύθηκε το 1918 από τους Αγχιαλίτες της Ανατολικής Ρωμυλίας με πολλές δυσκολίες(στο σημερινό Δήμο της Νέας Αγχιάλου Βόλου). Ο συνεταιρισμός παρέμεινε ισχυρός όλα αυτά τα χρόνια και αποτελεσματικός στην λειτουργία του, διότι δεν σταμάτησε ποτέ τις δραστηριότητες του από το έτος ίδρυσης του. Διαθέτει μεγάλη ιστορία αλλά και παρουσία στον χώρο και η σπουδαιότητα του ως επιχείρηση είναι πολύ μεγάλη, λόγω της κρίσης στον αγροτικό τομέα αλλά και στις συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

Εννιά χρόνια μετά την ίδρυση του συνεταιρισμού έγινε μια αγορά αλωνιστικής μηχανής για την σωστή λειτουργία του, το οποίο μηχάνημα, λόγω του ότι η επιχείρηση βρισκόταν στην αρχή της, εξοφλήθηκε άμεσα από τα 60 τότε μέλη της. Δύο χρόνια μετά, το 1929, με την αύξηση των μελών στα 280, έγινε μία ακόμη αγορά του πετρόμυλου για την διαχείριση της χορτονομής.

Μετά τον πόλεμο του '40 προκλήθηκε καταστροφή στις παλαιές εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού αλλά και στα χωράφια του χωριού, με αποτέλεσμα οι αγρότες να φυτέψουν όλα τα χωράφια με αμερικάνικα αμπέλια (ποικιλίες) και να δημιουργήσουν αποκλειστικά αμπελώνες εκ νέου.

Το 1953, ο Συνεταιρισμός για την εποχή εκείνη ήταν πλήρης στα σύγχρονα και χρήσιμα γεωργικά εργαλεία, που σταδιακά τα ηλεκτρικά μηχανήματα διευκολύνουν την παραγωγή και την αποδοτικότητα της επιχείρησης. Λόγω των ποσοτήτων που συγκεντρώνονται τότε από τα αμπέλια, δημιουργείται το μεγαλύτερο οινοποιείο, όπου δεν παρέμεινε πολύ σε λειτουργία, διότι ο χώρος αυτός το 1982 θεωρήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού ως

αρχαιολογικός χώρος. Με την απαλλοτρίωση του σημείου αυτού, αντί του ποσού των 125 εκατομμυρίων δραχμών που δόθηκε, δημιουργήθηκε νέο τμήμα οινοποιείου από τον συνεταιρισμό. Μέχρι το 1988 έγινε η ολοκλήρωση της εγκατάστασης όλων των γεωργικών βιομηχανιών σύμφωνα με τους αναπτυξιακούς νόμους, η ίδρυση του υπερσύγχρονου φυγοκεντρικού ελαιουργείου, του σύγχρονου οινοποιείου-εμφιαλωτηρίου με δυνατότητα 6000 τόνων, τα νέα γραφεία τους και την μεταφορά του αμυγδαλοσπαστήρα στο νέο χώρο.

Αρχές του 2000 αρχίζει μια εξαιρετική παραγωγή του τσίπουρου το “ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ” στο υπερσύγχρονο νέας κατασκευής εργοστάσιο με την μορφή κάβας για την παλαίωση των κρασιών και σε μορφή υψηλής αισθητικής δεδομένου ότι επιτρέπει την ξενάγηση των επισκεπτών μέχρι και σήμερα στο κτίριο της ‘ΔΗΜΗΤΡΑ’. Στα επόμενα έξι χρόνια που ακολούθησαν, γίνεται αναβάθμιση του οινοποιείου σύμφωνα με το πρόγραμμα ‘Επενδύσεις στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων’ (ΚΑΝ.ΕΚ.1257/99).

Επιπρόσθετα, εφαρμόζεται το σύστημα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης σε όλους τους αμπελώνες και γίνεται πιστοποίηση σύμφωνα με το πρότυπο της AGRO 2-1 και AGRO 2-2 του ΟΠΕΓΕΠ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στα τέλη του 2006 εφαρμόζεται το σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας (ISO) και το σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας Τροφίμων (HACCP). Ανάμεσα στο 2007 και στο 2009, ο συνεταιρισμός έκανε προϋπολογισμό 1.150.000 ευρώ για την ενίσχυση επενδυτικού σχεδίου. Από τότε και έπειτα, όπως αντιλαμβανόμαστε από την χρονολογία, η Ελλάδα εισέρχεται σε περίοδο κρίσης. Οι κινήσεις της εταιρείας εξακολουθούν να υπάρχουν, αλλά υπάρχει μεγαλύτερη ανασφάλεια σχετικά με την πραγματοποίηση μιας μεγάλης έκτασης επένδυσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : Αγρότες και Αγροτική Δραστηριότητα

Τα τελευταία χρόνια και μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης στη Ελλάδα, ολοένα και περισσότεροι νέοι στην χώρα μας δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον σε επιστήμες που σχετίζονται με γεωργικές και περιβαλλοντικές δραστηριότητες, όπως η γεωργία και η κτηνοτροφία.

Σχολές, όπως για παράδειγμα το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, που διδάσκουν τις
[σελ.](#)

παραπάνω επιστήμες, έχουν σημειώσει μεγάλη άνοδο των βάσεων εισαγωγής, αφού ο αριθμός των εισαχθέντων αυξάνεται ολοένα. (Αλεξόπουλος κ.α., 2006).

Η άνοδος των βάσεων εισαγωγής αυξήθηκε στα 1.000 μόρια περίπου σε κάθε τμήμα του ΓΠΑ. Αυτό συνέβη, επειδή η επιστροφή στην φύση, την παραγωγή ή την καλλιέργεια αποτελεί κινητήριο δύναμη για τη διατήρηση της φυσικής γεωργικής κληρονομιάς, που από τα αρχέγονα χρόνια αποτελεί σημαντικότατο πυλώνα εμπορικής δραστηριότητας και οικονομικής δύναμης στον Ελλαδικό χώρο.

Πολλοί νέοι εν δυνάμει αγρότες στρέφουν το ενδιαφέρον τους και σε νέες μορφές αγροτικών παραγωγών, οι οποίες είναι φιλικές προς το περιβάλλον, όπως νέα συστήματα άρδευσης (Στάγδην) και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά). Η νέα αγροτική οικονομία με πράσινη συνείδηση συμβάλλει στην αποτροπή της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος και βοηθάει τους νέους αγρότες να παραμένουν ανταγωνιστικοί, παράγοντας προϊόντα υψηλής ποιότητας με πολύ πιο οικονομικό τρόπο.

Στα τέλη του 2013, καταγράφηκε μικρή αύξηση στον αριθμό των αγροτών. Σύμφωνα με την «Καθημερινή» (2014), πραγματοποιήθηκε μείωση από τους 485.500 απασχολούμενους το τέλος του 2012, ενώ ένα χρόνο αργότερα ο αντίστοιχος αριθμός ήταν 493.900 αγρότες. Τα στοιχεία ακούγονται- και είναι- αρκετά μικρά, αν τα συγκρίνει κανείς με τους 1.083.000 Έλληνες αγρότες του 1981, αλλά ο συγκεκριμένος αριθμός ολοένα και μειωνόταν στις δεκαετίες που ακολούθησαν.

Τα τελευταία χρόνια οι νέοι αγρότες προέρχονται από πόλεις και είναι σε μεγάλο βαθμό κάτοχοι πτυχίων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ΑΕΙ ή ΤΕΙ. Αυτό το προφίλ σκιαγραφεί έρευνα εργατικού δυναμικού του Γεωπονικού Πανεπιστημίου. Τα άτομα αυτά που ασχολήθηκαν με την επιστήμη της γεωργίας, φαίνεται να προέρχονται από όλες τις περιοχές της Ελλάδας και πιο συγκεκριμένα το 37% προέρχεται από την Αθήνα, το 8% από την υπόλοιπη Αττική, το 9% από την Κεντρική Μακεδονία, το 7% από τη Θεσσαλία και το 7% από τη Στερεά Ελλάδα (Χύτης, 2013).

Πριν την ενασχόληση τους με τον τομέα της γεωργίας, το 54% είχε αναπτύξει εμπορική δραστηριότητα στον ιδιωτικό τομέα, το 29% στο δημόσιο, το 4% στις κατασκευές, ενώ το 28% δεν είχε εργαστεί την προηγούμενη χρονιά γιατί ήταν άνεργοι, μαθητές, φοιτητές, στρατιώτες.

Το βασικότερο εμπόδιο, όμως, για την έναρξη της αγροτικής δραστηριότητας κάποιου, αποτελεί η αδυναμία εύρεσης αρχικού κεφαλαίου επένδυσης και εδαφικών εκτάσεων, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια.

2.1. Πολιτικές και Κίνητρα για την Ώθηση νέων Αγροτών / ΚΑΠ 2014- 2020

Σημαντική χρηματοδότηση για κάποιον ο οποίος θέλει να ασκήσει αγροτική δραστηριότητα παρέχεται από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης το οποίο περιέχει όλα τα μέτρα που χρειάζονται για την προώθηση των νέων αγροτών, αλλά και μέτρα εκσυγχρονισμού των υπαρχόντων.

Η οικονομική ενίσχυση που τους παρέχεται χρησιμοποιείται για την καλύτερη δυνατή βελτιστοποίηση των αγροτικών τους αναγκών. Μια σειρά ενεργειών, όπως επιδοτήσεις ή έξτρα κονδύλια και ευεργετικά νέα μέτρα για τους νέους αγρότες, δίνουν ένα τόνο αισιοδοξίας και ανάσας σε μια εποχή μεγάλης οικονομικής κρίσης. Από τις αρχές του 2017 έχει ήδη τρέξει το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης για τους νέους Αγρότες και αναμένεται να υπάρξει και νέα πρόσκληση μέχρι το τέλος του έτους. Η ηγεσία του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης με την αναπτυξιακή ατζέντα που προωθεί, φιλοδοξεί στα τέλη του 2020 ο αναμορφωμένος, εξωστρεφής αγροτικός τομέας να έχει αυξήσει την ποσοστιαία συνεισφορά στο ΑΕΠ και στην παραγωγή θέσεων εργασίας (Αγγελόπουλος, κ.α., 2010).

Αναπτυξιακά μέτρα όπως η τροποποίηση των αρχικών προϊόντων, πράσινες δράσεις για την προστασία του γεωργικού περιβάλλοντος και τα αρδευτικά συστήματα εντάσσονται στα μέτρα σε μεγάλο ποσοστό που ανέρχεται στο 88%. Το υπόλοιπο 12 % έχει να κάνει με ενέργειες κατάρτισης, τεχνογνωσίας, εκπαίδευσης για την αποτελεσματικότερη αλληλεπίδραση και συνεργασία με το εργασιακό ή ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Μερικά από τα μέτρα δράσης που πρόκειται να δημοσιευθούν και να προκηρυχθούν το αμέσως επόμενο διάστημα είναι:

- **Σχέδια βελτίωσης:**

Το συγκεκριμένο μέτρο είναι από τα σημαντικότερα για την αγροτική ανάπτυξη και τον [σελ.](#)

εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και για αυτό και έχει ιδιαίτερα μεγάλη χρηματοδοτική βαρύτητα στο νέο πρόγραμμα και θα αποτελέσει το βασικό επενδυτικό εργαλείο για τις ομάδες παραγωγών που προσδοκούν να δημιουργηθούν η κυβέρνηση καθώς και για την ενίσχυση των νέων αγροτών, παρέχοντας ως κίνητρο αυξημένα ποσοστά ενίσχυσης. (Καραγιώργος & Παπαδόπουλος, 2003).

- **Χρηματοδότηση για Startup επιχειρήσεις:**

Οι νέοι αγρότες έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν πλέον τη δική τους αγροτική επιχείρηση από την αρχή με την οικονομική βοήθεια που παρέχεται από το κράτος και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ποσό το οποίο μπορεί να πάρει ο νέος αγρότης ανέρχεται στα 17.000 έως 20.000 ευρώ, το οποίο λόγω της οικονομικής κρίσης έχει δεχθεί σημαντική μείωση σε σχέση με τα παλαιότερα χρόνια. Σημειώνεται πως το ποσό ενίσχυσης διαμορφώνεται ανάλογα με το είδος της αγροτικής εκμετάλλευσης, καθώς και δραστηριότητας και την τοποθεσία ίδρυση της επιχείρησης. Φυσικά ο νέος αγρότης δεν μπορεί να εισπράξει το 100% της οικονομικής ενίσχυσης. Λαμβάνει αρχικά μια δόση, λιγότερο από το 70% του ποσού και το υπόλοιπο σε μεταγενέστερη στιγμή και αφού συγκεντρώσει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παρακολουθήσει όλα τα σεμινάρια που απαιτούνται για την άσκηση της νέας του επαγγελματικής δραστηριότητας.

- **Μεταποίηση αγροτικών προϊόντων:**

Εκτός της χρηματοδότησης των καλλιεργειών, μπορεί να δοθεί χρηματοδότηση και για την μετατροπή της πρώτης ύλης που λαμβάνεται από το χωράφι σε τελικό προϊόν, το οποίο δε θεωρείται πλέον γεωργικό, αλλά δευτερογενές προϊόν μεταποίησης, όπως η μετατροπή κριθαριού σε είδη ζυθοποιίας, σιταριού σε αλεύρι, αιθέρια έλαια, καπνοκαλλιέργειες, παραγωγή καλλωπιστικών φυτών και τέλος, παραγωγή αποστάγματος αμπελώνα για κρασί.

- **Οργάνωση σε σχήματα παραγωγής με 100% κάλυψη λειτουργικών δαπανών.**

- **Επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση αγροτών**

Πραγματοποιείται ενημέρωση με στόχο την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του αγροτικού τομέα με πιο σημαντικό την εκπαίδευση σε τεχνικές καλλιέργειας και [σελ.](#)

διαχείρισης της αγροτικής εκμετάλλευσης.

Γενικότερα, τα πέντε σημαντικότερα μέτρα του προγράμματος από την άποψη του προϋπολογισμού (συνολική δημόσια συνεισφορά) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014 έως 2020 είναι (Τζίκα, κ.ά., 2005):

1. Ποσό 1,49 δισ. ευρώ διατίθεται για επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού.
2. Ποσό 1,101 δισ. ευρώ διατίθεται σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.
3. Ποσό 801,2 εκατ. ευρώ διατίθεται για τη βιολογική γεωργία.
4. Ποσό 472,2 εκατ. ευρώ διατίθεται για γεωργο-περιβαλλοντικά μέτρα και μέτρα για το κλίμα.
5. Ποσό 438,1 εκατ. ευρώ διατίθεται για την ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (<http://ec.europa.eu/>).

2.2 Φορολόγηση Αγροτών και Συνεταιρισμών

Από την 01/01/2014 και ύστερα οι φορολογικές υποχρεώσεις των αγροτών δέχθηκαν σημαντικές και πολλές αλλαγές σε σχέση με το παρελθόν. Οι αλλαγές που έγιναν αφορούσαν τα ακαθάριστα έσοδα που ξεπερνούσαν τις 15.000 ευρώ και τα δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης που ξεπερνούσαν τα 5.000 ευρώ. Όσοι αγρότες ξεπερνούσαν αυτά τα όρια εντάσσονται αυτόματα στο κανονικό καθεστώς φορολόγησης και υποχρεούνται να ανοίξουν βιβλία στην εφορία.

Επιπλέον, υπάρχει από την 01/01/2014 άλλη μία σημαντική αλλαγή που αφορά το αγροτικό εισόδημα, και αυτό είναι η κατάργηση του τεκμαρτού προσδιορισμού του γεωργικού εισοδήματος, με τον προσδιορισμό του καθαρού γεωργικού εισοδήματος.

Πλέον το κέρδος που αναμένεται να αποκτηθεί από την αγροτική δραστηριότητα προσδιορίζεται με τον ίδιο τρόπο με το κέρδος το οποίο προέρχεται από κάποια άλλη τυπική επιχειρηματική δραστηριότητα.

Ως κέρδος ορίζεται το σύνολο των εσόδων που προέρχεται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και συναλλαγές, έπειτα από την αφαίρεση αποσβέσεων, προβλέψεων
[σελ.](#)

επισφαλούς απαιτήσεων και επιχειρηματικών δαπανών. Έτσι, πραγματοποιείται ο λογιστικός προσδιορισμός που αφορά το κέρδος από την αγροτική δραστηριότητα (Χύτης, Ε. 2013).

Σύμφωνα λοιπόν με το παραπάνω, και ειδικά για το εισόδημα που προέρχεται από την αγροτική δραστηριότητα, περιλαμβάνονται τα έσοδα από τα πτηνοτροφικά, γεωργικά, κτηνοτροφικά, υλοτομικά, αλιευτικά και δασοκομικά προϊόντα, στα γενικότερα έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές ο συντελεστής φορολόγησης έχει καθοριστεί στο 13% σχετικά με τα κέρδη που προέρχονται από τις ατομικές αγροτικές επιχειρήσεις.

Στο σύνολο των εσόδων περιλαμβάνονται οι αποζημιώσεις και οι αγροτικές επιδοτήσεις και ενισχύσεις στα έσοδα από την αγροτική δραστηριότητα. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 2 του Ν. 4328/2015, οι αγροτικές επιδοτήσεις και ενισχύσεις που δίδονται στο πλαίσιο που αφορά την κοινή γεωργική πολιτική, και έχουν συνάφεια με τους ασκούντες αγροτικής δραστηριότητας, περιλαμβάνονται στον γενικότερο προσδιορισμό του κέρδους για το μέρος των ενισχύσεων και των επιδοτήσεων που ξεπερνούν τις 12.000 ευρώ, ενώ δεν συνυπολογίζονται στο σύνολό τους οι αγροτικές αποζημιώσεις.

Συνεπώς, για να προσδιοριστούν τα φορολογητέα κέρδη από την αγροτική δραστηριότητα, από το σύνολο των ενισχύσεων και των επιδοτήσεων, λαμβάνεται υπόψη το υπόλοιπο, έπειτα από την αφαίρεση των 12.000 ευρώ, ενώ δεν λαμβάνεται υπόψη κανένα από τα ποσά αποζημίωσης (Χύτης, 2013). Οι ενισχύσεις και οι επιδοτήσεις χωρίζονται σε δύο επιμέρους κατηγορίες, για φορολογικούς λόγους. Στην μία κατηγορία περιλαμβάνονται οι επιδοτήσεις παγίων και κάλυψης δαπανών, και στην άλλη οι λοιπές επιδοτήσεις που προκύπτουν από το 35494/20-03-2015.

Βάσει των διοικήσεων και των νόμων περί ιδιωτικών επενδύσεων, τα ποσά που εισπράττονται από τις επιχορηγήσεις για τις αγορές παγίων δεν αυξάνουν το ακαθάριστο έσοδο των επιχειρήσεων, αφού δε θεωρούνται προσθετικά στοιχεία για τα ακαθάριστα έσοδα. Θα λέγαμε πως τα ποσά αυτά αποτελούν μειωτικά στοιχεία σχετικά με το κόστος των πραγματοποιούμενων νέων επενδύσεων. Όταν αφαιρεθούν τα ποσά της επιχορήγησης, οι αποσβέσεις συνυπολογίζονται στην αξία κτήσης των παγίων. Έτσι, θα λέγαμε πως οι επιδοτήσεις παγίων και κάλυψης δαπανών μειώνουν το γενικότερο κόστος κτήσης.

Επίσης, δεν προσαυξάνουν τα έσοδα που προέρχονται από την επιχειρηματική δραστηριότητα οι επιχορηγήσεις που καλύπτουν συγκεκριμένες δαπάνες, αλλά μειώνουν εν τέλει τη δαπάνη που επιχορηγείται. Ένα παράδειγμα που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε αφορά τις επιχορηγήσεις που δίδονται από τον ΟΑΕΔ και οι οποίες στοχεύουν στη μείωση της ανεργίας και την ελάττωση των δαπανών που αφορούν την αμοιβή του προσωπικού.

Όσον αφορά τις επιχορηγήσεις που εισπράττονται στα πλαίσια αναπτυξιακών νόμων, όπως ο 3299/2004, ισχύουν όλες οι οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή τους και όσα έχουν οριστεί από τις διατάξεις που τις αφορούν. Εάν έχουμε την περίπτωση του φορολογούμενου που ταυτόχρονα λαμβάνει και τις δύο επιδοτήσεις αγροτικής δραστηριότητας, του αφαιρούνται τα 12.000 ευρώ από τις λοιπές εισοδηματικές επιδοτήσεις, ενώ το υπολειπόμενο ποσό αφαιρείται από το ποσό των επιδοτήσεων παγίων και κάλυψης δαπανών. Το μειωμένο ποσό που απομένει, αφαιρείται από το κόστος κτήσης παγίου και επί του υπολοίπου του υπολογίζονται οι αποσβέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στυλίδας

3.1 Ιστορική Αναδρομή

Ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στυλίδας (Α.Ε.Σ.Σ.) ιδρύθηκε το έτος 1949 με την επωνυμία “Ένωση Ελαιουργικών Συνεταιρισμών Μαλιακού – Ευβοϊκού – Παγασητικού”. Η πρώτη γενική συνέλευση πραγματοποιείται το Φεβρουάριο του 1950. Σε αυτή τη συνέλευση καθορίζεται ο σκοπός της Ένωσης, τα διοικητικά της όρια, θέματα λειτουργίας και βέβαια, γίνεται και η εγγραφή των πρώτων πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών. Τελική μορφή θα πάρει τον Ιούλιο του 1956, με την αλλαγή της επωνυμίας σε “Ένωση Ελαιουργικών Συνεταιρισμών Στυλίδας”. Με αυτή την επωνυμία η Ένωση δραστηριοποιείται δυναμικά, τόσο στον τομέα του εμπορίου, όσο και στον τομέα των συνεταιρισμών. Τέλος, το 2014 η Ένωση προσαρμοζόμενη στις απαιτήσεις του Νόμου 4015/11, αλλάζει επωνυμία σε Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στυλίδας ο οποίος απαρτίζεται από 1.600 μέλη.

Η εμπορική δραστηριότητα του συνεταιρισμού έχει ήδη αρχίσει από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, στο πρώτο εργοστάσιο στην περιοχή “Καλόγερος” της Στυλίδας. Σημαντική είναι η συμβολή των μελών στην αντιμετώπιση προβλημάτων που προκύπτουν, έτσι, ώστε, να επιτευχθεί η απρόσκοπτη λειτουργία του. Στο πέρας των
[σελ.](#)

ετών ο Συνεταιρισμός εδραιώνεται, συμμετέχει ενεργά στην οικονομική ζωή της περιοχής, συμμετέχει σε άλλες οργανώσεις όπως είναι η Ελαιουργική και η ΠΑΣΣΕΓΕΣ, παρεμβαίνει δυναμικά στη διαμόρφωση των τιμών της αγοράς ελιών και προβαίνει σε οποιαδήποτε ενέργεια για την προάσπιση των συμφερόντων των μελών του.

Με το πέρασμα των ετών και την επέκταση σε αγορές του εξωτερικού (Ιταλία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γερμανία, Ρουμανία, Η.Π.Α. κ.λπ.) δημιουργήθηκε η ανάγκη κατασκευής ενός νέου εργοστασίου στην Βιομηχανική περιοχή της Λαμίας.

Στο πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται κάποια οικονομικά στοιχεία του συνεταιρισμού τα τελευταία 3 χρόνια.

	2014	2015	2016
Κύκλος Εργασιών	3.383.281	4.033.477	3.804.577
Ποσότητα Ελιών	1.984 χιλ. κιλά	2.508 χιλ. κιλά	2.050 χιλ. κιλά

Πίνακας 3: Κύκλοι Εργασιών Α.Ε.Σ 2014 - 2016

Με την ολοκλήρωση των εργασιών, οι παραγωγοί – μέλη του συνεταιρισμού απέκτησαν ένα σύγχρονο εργοστάσιο, στο οποίο ο συνεταιρισμός λειτουργεί έως και σήμερα, παρέχοντας στα μέλη του την δυνατότητα να προωθήσουν ακόμα πιο αποφασιστικά τα ποιοτικά προϊόντα τους.

3.2 Κληρονομιά

Όντας από τους πιο παλιούς συνεταιρισμούς στον χώρο της ελιάς, ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στυλίδας φέρει μεγάλη και βαριά κληρονομιά. Η προσπάθεια των διοικήσεων του συνεταιρισμού είναι επίπονη, αλλά το μέγεθος της ευθύνης διατήρησης της μακροχρόνιας λειτουργίας του ακόμη μεγαλύτερο. Ο συνεταιρισμός αποτελούσε ανέκαθεν και θα συνεχίσει να αποτελεί ένα σημείο αναφοράς στον τομέα της βρώσιμης ελιάς. Η στήριξη των παραγωγών διαχρονικά μέσω της διαμόρφωσης των τιμών, το εμπόριο των ελιών μέσω της άριστης ποιότητας προϊόντων, η διατήρηση και η συνεχής βελτίωση της κουλτούρας παραγωγής από γενιά σε γενιά, η συμβολή στην προάσπιση των συμφερόντων των παραγωγών, αλλά και η επιμόρφωση

τους διαχρονικά, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του ολοένα ανταγωνιστικότερου περιβάλλοντος, αποτελούν τομείς που χαρακτηρίζουν και θα χαρακτήριζαν το συνεταιρισμό μας.

3.3 Τρόπος λειτουργίας και Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Τα οφέλη από την εφαρμογή του συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ελαιοκαλλιέργειας σύμφωνα με το πρότυπο AGRO2 είναι αδιαμφισβήτητα. Ειδικότερα, εάν λάβουμε υπόψη το ανταγωνιστικό περιβάλλον στο οποίο καλείται, σε παγκόσμιο επίπεδο πλέον, να λειτουργήσει ο ελαιοκομικός τομέας (δηλαδή μείωση του κόστους παραγωγής). Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες της αγοράς για την παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων που θα έχουν ταυτότητα και υψηλή προστιθέμενη αξία, δημιουργεί την ανάγκη για την εφαρμογή συστημάτων ποιότητας.

Σε όλα τα παραπάνω, εάν προσθέσουμε και την απαίτηση για την φίλο- περιβαλλοντική άσκηση της γεωργίας, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή ενός συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης στην ελαιοκαλλιέργεια δεν είναι απλά μία διαδικασία με αυτοσκοπό την έκδοση ενός πιστοποιητικού, αλλά πρέπει να αποτελεί ένα « μοντέλο παραγωγής » το οποίο θα ενσωματώσει όλες τις ποιοτικές παραμέτρους για την παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων.

Ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στυλίδας, προκειμένου να διασφαλίσει την ποιότητα και την ασφάλεια των παραγόμενων προϊόντων σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, έχει προχωρήσει στην εγκατάσταση και πιστοποίηση συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης σε ομάδες παραγωγών της, σύμφωνα με τον εθνικό πρότυπο AGRO 2-1 & 2-2.3, καθώς και με το ευρωπαϊκό πρότυπο πιστοποίησης GLOBALGAP (EUREPGAP). Παράλληλα, εφαρμόζεται σύστημα ιχνηλασιμότητας προϊόντων από τον παραγωγό μέχρι την τελική συσκευασία.

Το συγκεκριμένο έργο αποτελεί τη μεγαλύτερη προσπάθεια πιστοποίησης της επιτραπέζιας ελιάς, που έχει υλοποιηθεί και εφαρμόζεται με επιτυχία στην Ελλάδα. Έχει θέσει τις βάσεις προκειμένου να είναι σε θέση να προσφέρει στις απαιτητικές αγορές του εξωτερικού επιτραπέζιες ελιές, παραγόμενες μέσα από αναγνωρισμένες και πιστοποιημένες παραγωγικές διαδικασίες. Κύριος στόχος είναι η διασφάλιση της άριστης
[σελ.](#)

ποιότητας της ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς, καθώς, επίσης, και της διάθεσης στους τελικούς καταναλωτές προϊόντων που πληρούν όλες τις απαιτήσεις ασφάλειας και υγιεινής.

Οι παραγωγοί εγγράφονται στο εν λόγω σύστημα και ελέγχονται από τους γεωπόνους του συνεταιρισμού. Πραγματοποιούνται:

- Εισαγωγική ενημέρωση των παραγωγών για τις βασικές αρχές λειτουργίας του συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης, για την ασφαλή χρήση, φύλαξη και εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων, καθώς και του προστατευτικού ρουχισμού και, τέλος, για την συμπλήρωση των καταγραφών που αφορούν τις ενέργειες που λαμβάνουν χώρα στην εκμετάλλευσή τους κατά την διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου. Τους δίνονται εγχειρίδια ελαιοκομικού συστήματος ποιότητας, έντυπα οδηγιών, έντυπα εργασιών και καλλιεργειών.
- Έκδοση γραπτών οδηγιών για όλες τις ενέργειες που θα πραγματοποιηθούν σε κάθε γεωργική εκμετάλλευσή. Ειδικότερα, για θέματα φυτοπροστασίας, οι παραγωγοί λαμβάνουν αναλυτική γραπτή οδηγία με την ακριβή ποσότητα του φυτοπροστατευτικού σκευάσματος που θα χρησιμοποιήσουν, τον χρόνο επέμβασης, την υπολειμματικότητα του σκευάσματος, τον προστατευτικό εξοπλισμό που θα πρέπει να χρησιμοποιούν κάθε φορά κ.λπ..
- Πλήρης καταγραφή και έλεγχος όλων των εισροών και εφαρμογών που λαμβάνουν χώρα σε κάθε αγροτεμάχιο από τον παραγωγό, βάση της καταγεγραμμένης και αποδεδειγμένης τήρησης των κωδικών ορθής γεωργικής πρακτικής και της ολοκληρωμένης διαχείρισης από τους παραγωγούς.
- Γίνεται συνεχής παρακολούθηση και έλεγχος των εφαρμογών που λαμβάνουν χώρα στα αγροτεμάχια από τους παραγωγούς με την έκδοση των καλλιεργητικών οδηγιών, βάσει της διενέργειας αναλύσεων εδάφους και φυλλοδιαγνωστικής πριν την λίπανση, όπως και τη διενέργεια αναλύσεων υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων στο παραγόμενο προϊόν.
- Σε περίπτωση που διαπιστωθεί μη συμμόρφωση του παραγωγού ως προς τις απαιτήσεις του συστήματος, ορίζεται από τον επιβλέποντα γεωπόνο χρονικό

διάστημα εφαρμογής των διορθωτικών ενεργειών. Στην περίπτωση που δεν υπάρξει συμμόρφωση του παραγωγού, τότε τίθεται εκτός ελαιοκομικού συστήματος ποιότητας για την τρέχουσα καλλιεργητική περίοδο.

- Τέλος, μετά την ολοκλήρωση των παραπάνω διεργασιών, γίνεται πιστοποίηση των παραγωγών από ανεξάρτητο και διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 2-1 & 2-2/3.

Ανακεφαλαιώνοντας, λοιπόν, είναι προφανές ότι η εξοικείωση των παραγωγών σε αυτό το μοντέλο καλλιέργειας και η συνεπακόλουθη εφαρμογή του έχει πολλαπλά οφέλη.

- Οδηγεί στην παραγωγή ποιοτικότερου και ασφαλέστερου προϊόντος για τον τελικό καταναλωτή.
- Εξασφαλίζει συγκριτικό πλεονέκτημα για τους παραγωγούς του συνεταιρισμού έναντι των υπολοίπων.
- Δημιουργεί μία κουλτούρα καλλιέργειας που αλλάζει τον τρόπο παραγωγής όπως τον ξέραμε έως τώρα.
- Εκπαιδεύει τις μελλοντικές γενιές παραγωγών σε ένα καλλιεργητικό μοντέλο παραγωγής που αποτελεί την εγγύηση για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.
- Και, τέλος, δημιουργεί διαχρονικά σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ καταναλωτή και εμπόρου.

3.4 Προϊόντα παραγωγής

Η κονσερβολιά είναι η κύρια ποικιλία στην περιοχή της Φθιώτιδας και είναι η ποικιλία που καλλιεργείται από τους παραγωγούς – μέλη του συνεταιρισμού.

Είναι διαθέσιμη σε μία ευρεία γκάμα:

1. Πράσινες Π.Ο.Π Κονσερβολιά Στυλίδας: ελιές ολόκληρες, εκπυρηνωμένες και γεμιστές με φυσική πιπεριά, πάστα πιπεριάς, αμύγδαλο, σκόρδο, jaralenos, φέτα, λεμόνι και πορτοκάλι.

Εικόνα 1: Πράσινες Γεμιστές Ελιές

2. Μαύρες φυσικές Π.Ο.Π Κονσερβολιά Στυλίδας: ελιές ολόκληρες και εκτυρηνωμένες.

Εικόνα 2: Μαύρες Φυσικές Ελιές

3. Πράσινες και Μαύρες Βιολογικές ελιές, ολόκληρες και εκτυρηνωμένες.

Εικόνα 3: Πράσινες Βιολογικές Ελιές

Όλα τα παραπάνω προϊόντα, είναι διαθέσιμα σε πολλά μεγέθη και συσκευασίες, όπως γυάλινα βάζα των 225 και 305 gr, δοχεία των 5, 12 ή 13 kg, πλαστικά δοχεία των 2, 5 και 13 kg, σε πλαστικά βαρέλια έως και 150 kg και τέλος σε συσκευασίες vacuum.

Τέλος, υπάρχει η εξαιρετική πάστα πράσινων, φυσικών μαύρων και καλαμών ελιών, η
[σελ.](#)

οποία εμπλουτίζει και ολοκληρώνει την γκάμα των προϊόντων του συνεταιρισμού.

Εικόνα 4: Πάστα Πράσινων, Καλαμών και Μαύρων Ελιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Σκοπός και Μεθοδολογία της Έρευνας

4.1 Σκοπός της Έρευνας

Σκοπός της πρωτογενούς έρευνας είναι η διερεύνηση των χαρακτηριστικών των μελών του Αγροτικού Συνεταιρισμού Στυλίδας, καθώς και η μέτρηση της ικανοποίησης και της εμπιστοσύνης τους όσον αφορά στις διάφορες λειτουργίες και τμήματα του συνεταιρισμού. Ως πληθυσμό (δείγμα) λαμβάνουμε υπόψη τους εν ενεργεία γεωργούς οι οποίοι μπορεί να είναι μέλη και μη μέλη του συνεταιρισμού, οι οποίοι δραστηριοποιούνται και διαμένουν στην περιοχή της Ανατολικής Φθιώτιδας και δη του Δήμου Στυλίδας.

4.2 Μεθοδολογία της Έρευνας

Ποσοτική Μέθοδος της Έρευνας

Είναι μια ποσοτική, συστηματική μεθοδολογία συλλογής πληροφοριών από ένα δείγμα, του πληθυσμού της οποίας τα αποτελέσματα να είναι αντιπροσωπευτικά του επιλεγμένου πληθυσμού, αφήνοντας ένα μικρό περιθώριο σφάλματος. Έρευνες χρησιμοποιούνται κυρίως για τη συλλογή πληροφορίας (μέσω δομημένων τυποποιημένων ερωτηματολογίων) για τις αντιλήψεις, τις απόψεις, τις γνώσεις τις στάσεις και τις συμπεριφορές ενός δείγματος, χρησιμοποιώντας, κυρίως, ερωτήσεις που απαιτούν σαφή απάντηση.

Συλλογή Δεδομένων

Η μέθοδος δειγματοληψίας έγινε με τη μέθοδο της πιθανότητας (το κάθε άτομο είχε την ίδια πιθανότητα να συμμετέχει στην έρευνα) ή της μη πιθανότητας (τα άτομα επιλέγονται τυχαία). Το πλεονέκτημα της πρώτης μεθόδου είναι πως το ποσοστό σφάλματος του δείγματος μπορεί να υπολογιστεί. Στη δεύτερη μέθοδο, το ποσοστό στο οποίο διαφέρει δημογραφικά το επιλεγμένο δείγμα από το συνολικό πληθυσμό παραμένει άγνωστο.

Παρακάτω παρατίθενται μερικοί μέθοδοι ποσοτικής έρευνας, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τους και πως χρησιμοποιούνται:

- Μέθοδοι πιθανοτήτων

Τυχαίαδειγματοληψία: ο ποιο καθαρός τύπος δειγματοληψίας πιθανοτήτων. Κάθε μέλος του πληθυσμού έχει ίση πιθανότητα να επιλεγεί. Όταν είναι μεγάλος ο πληθυσμός είναι πολύ δύσκολο να ταυτοποιηθεί ο καθένας, επομένως η διαθέσιμη ομάδα ανθρώπων δεν είναι αντικειμενική.

Συστηματικήδειγματοληψία: αφού έχει υπολογιστεί το μέγεθος του δείγματος που θα χρησιμοποιηθεί, κάποια αρχεία επιλέγονται από μια λίστα μελών του πληθυσμού. Όσο η λίστα δεν κρύβει κάποια σειρά, αυτή η μέθοδος είναι εξίσου καλή με την τυχαία.

Στρωματοποιημένη δειγματοληψία: ο πληθυσμός διαιρείται σε ομάδες παρομοίων ατόμων. Αφού έχει γίνει ο διαχωρισμός, επιλέγεται τυχαία ένα ανάλογο δείγμα ατόμων από κάθε κοινωνικό στρώμα.

Δειγματοληψίασυστάδας: χρησιμοποιείται όταν ο πληθυσμός στόχος καλύπτει μεγάλη γεωγραφική περιοχή. Η περιοχή έρευνας (όπως περιφέρεια) διαιρείται σε συστάδες. Μια τυχαία δειγματοληψία σχεδιάζεται και συμμετέχουν άτομα εντός των συστάδων.

- Μέθοδοι των Μη πιθανοτήτων

Δειγματοληψίαευκολίας: απλά παίρνετε ότι σας είναι «βολικό». Αυτός ο τύπος δεν είναι και πολύ σίγουρος, καθώς η επιλεγμένη ομάδα μπορεί να μην είναι αντιπροσωπευτική ολόκληρου του πληθυσμού. Παρά ταύτα, καμιά φορά είναι πιο σημαντικό να συμμετέχουν κάποια συγκεκριμένα, παρά η ομάδα να είναι αντιπροσωπευτική. Αυτή η μέθοδος χρησιμοποιείται συχνά στα αρχικά στάδια έρευνας για να πάρει κανείς μια [σελ.](#)

χονδρική εκτίμηση των αποτελεσμάτων, χωρίς οικονομική και χρονική επιβάρυνση για τη συλλογή πληροφοριών.

Δειγματοληψία απόφασης: επιλέγετε το δείγμα βάσει απόφασης. Είναι επέκταση της δειγματοληψίας ευκολίας. Για παράδειγμα, ο ερευνητής μπορεί να αποφασίσει να σχεδιάσει το δείγμα από μία αντιπροσωπευτική περιοχή ακόμη και αν ο πληθυσμός συμπεριλαμβάνει όλες τις πόλεις. Όταν χρησιμοποιείται πρέπει να είμαστε σίγουροι για ότι το επιλεγμένο δείγμα είναι πραγματικά αντιπροσωπευτικό του συνολικού πληθυσμού.

Δειγματοληψίας ποσόστωσης: είναι το αντίστοιχο της στρωματοποιημένης δειγματοληψίας των μεθόδων των πιθανοτήτων. Ομοίως, αρχικά καθορίζονται τα στρώματα και οι αναλογίες με τις οποίες αντιπροσωπεύονται στην πληθυσμό. Ύστερα, δειγματοληψία της ευκολίας ή της απόφασής χρησιμοποιείται για να επιλεγεί ο απαιτούμενος αριθμός ατόμων από κάθε στρώμα. Αυτό διαφέρει από τη στρωματοποιημένη μέθοδο όπου τα στρώματα περιλαμβάνουν τυχαία δειγματοληψία.

Δειγματοληψία της χιονοστιβάδας: είναι ειδική μέθοδος, μη πιθανοτήτων, που χρησιμοποιείται όταν το επιθυμητό χαρακτηριστικό είναι πολύ σπάνιο. Μπορεί να είναι πολύ δύσκολο να εντοπισθούν ερωτώμενοι σε αυτές τις περιπτώσεις. Η δειγματοληψίας της χιονοστιβάδας εξαρτάται από παραπομπές αρχικών συμμετεχόντων για να βρεθούν πρόσθετοι συμμετέχοντες.

Ανάλυση δεδομένων

Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της **περιγραφικής στατιστικής** με την χρήση του προγράμματος EXCEL, η οποία περιλαμβάνει μεθόδους για την οργάνωση, απλοποίηση και συνοπτική παρουσίαση των δεδομένων και για τη δημιουργία διαγραμμάτων, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων.

Μία ακόμη μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε, είναι η μέθοδος της **επαγωγικής στατιστικής** (inferential statistics) με την χρήση του προγράμματος SPSS. Περιλαμβάνει τεχνικές που επιτρέπουν την ανάλυση τέτοιων ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, ώστε να γίνει εφικτή η εξαγωγή χρήσιμων και γενικεύσιμων συμπερασμάτων για τους πληθυσμούς, με βάση τις πληροφορίες που συλλέγονται από τα δείγματα.

Στην παρούσα εργασία επιλέξαμε ποσοτική έρευνα με συστηματική δειγματοληψία με τη χρήση ερωτηματολογίου παραγωγών, με σκοπό να συλλέξουμε πρωτογενή στοιχεία, τα οποία μέσα από μια ποιοτική ερμηνευτική επεξεργασία, θα μας δώσουν τη δυνατότητα να περιγράψουμε τη σχέση των παραγωγών με το συνεταιρισμό, καθώς και τον βαθμό εμπιστοσύνης και ικανοποίησής τους από αυτόν.

4.3 Δομή Ερωτηματολογίου

Για τη διεκπεραίωση της έρευνας έγινε σύνταξη ενός ερωτηματολογίου το οποίο συμπληρώθηκε από τους παραγωγούς. Για την επιλογή των ερωτήσεων, καθώς και για τον καθορισμό της δομής του ερωτηματολογίου πέραν της υφιστάμενης βιβλιογραφίας και των στόχων της έρευνας, μελετήθηκε και η δημογραφική κατανομή των παραγωγών.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιλάμβανε ερωτήσεις που μπορούν να ενταχθούν στους παρακάτω άξονες:

- Γενικά στοιχεία παραγωγού
- Εμπιστοσύνη των παραγωγών στα διάφορα τμήματα του συνεταιρισμού
- Ικανοποίηση των παραγωγών από στο εισόδημα και κατά πόσο σχετίζεται με την λειτουργία του συνεταιρισμού
- Σχέση / σύνδεση συνεταιρισμού με την αγροτική και ευρύτερη ανάπτυξη στην περιοχή.

4.3 Δειγματοληψία έρευνας

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, για τη συλλογή των πρωτογενών δεδομένων δόθηκαν ερωτηματολόγια σε παραγωγούς στα γραφεία του Συνεταιρισμού τους μήνες Μάρτιο-Ιούνιο 2017 και κατά την περίοδο υποβολής στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Υποβολής Δηλώσεων (ΟΣΔΕ) 2017. Η διεξαγωγή της έρευνας δεν αποδείχτηκε ιδιαίτερα δύσκολη στο μεγαλύτερο μέρος της, λόγω της συνεργασίας των παραγωγών, την θέληση για να ακουστούν και την προθυμία τους να απαντήσουν.

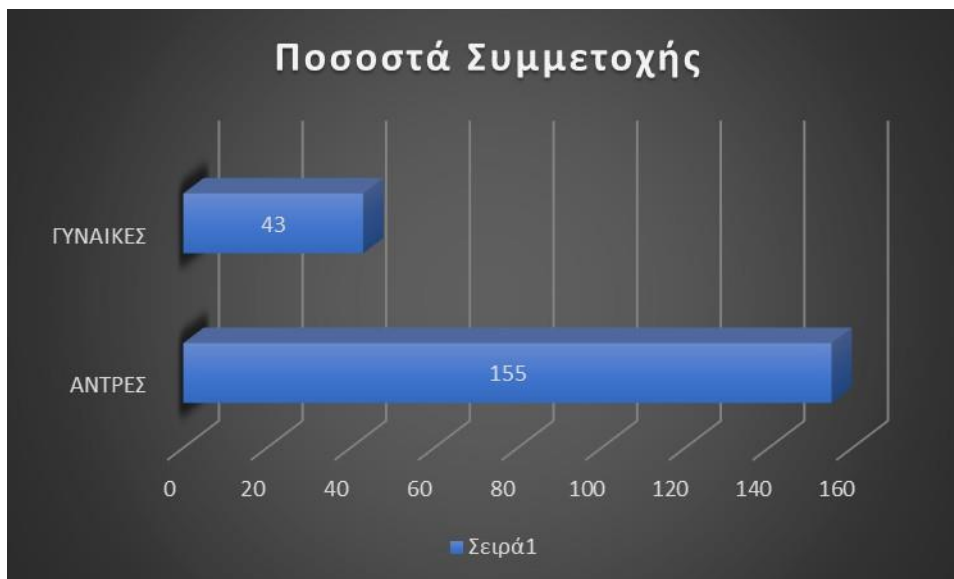
Το μέγεθος των ερωτηθέντων είναι 207, από του οποίους 199 δέχτηκαν να συμμετέχουν στην έρευνα, ενώ μόλις 8 αρνήθηκαν. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σύνολο των αγροτών
[σελ.](#)

που προσήλθαν για να κάνουν υποβολή της δήλωσης τους στο Κέντρο Εξυπηρέτησης Αγροτών του συνεταιρισμού της Στυλίδας ανήλθε στα 1600 άτομα. Λόγω του μικρού δείγματος, η ανάλυση που θα ακολουθήσει είναι η ποσοτική και γίνεται η προσπάθεια για τη καλύτερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : Αποτελέσματα της έρευνας

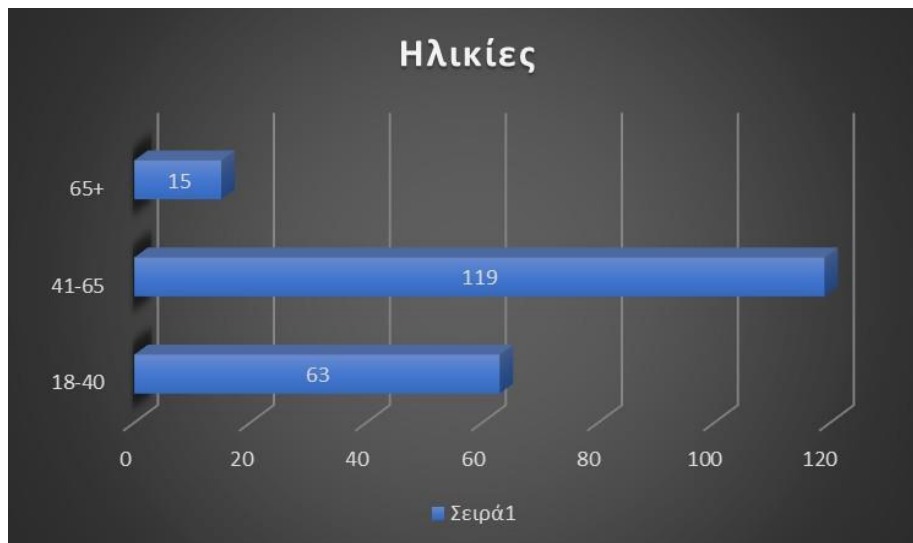
5.1 Δημογραφικά Στοιχεία Έρευνας

Τα ποσοστά συμμετοχής μεταξύ ανδρών και γυναικών σε σύνολο των ερωτηθέντων που πήραν μέρος στην έρευνα είναι 78 % για τους άντρες και 22% για τις γυναίκες.

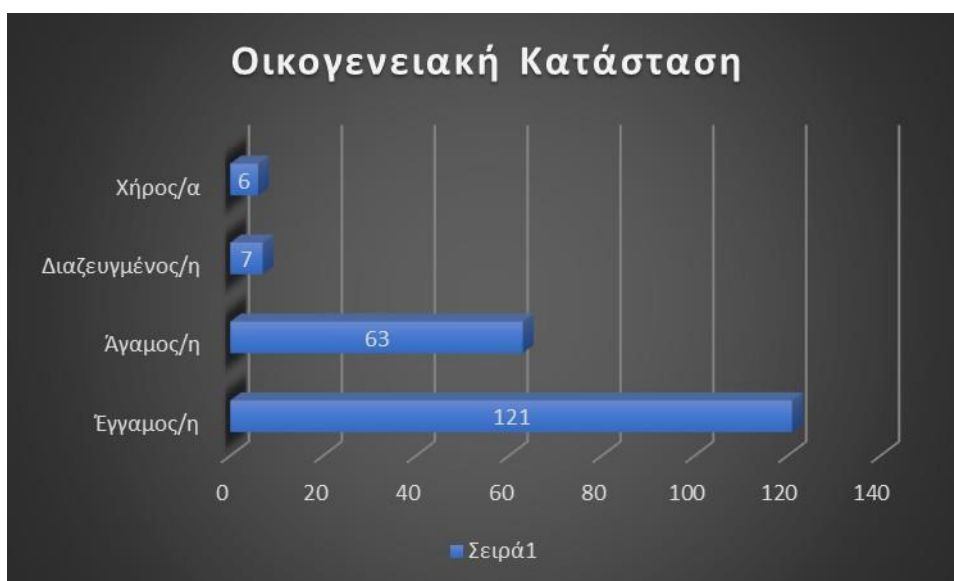
Γράφημα 1: Ποσοστά Συμμετοχής Αντρών/Γυναικών

Οι ηλικίες των ερωτηθέντων χωρίστηκαν σε 3 κατηγορίες για να μπορέσουμε να ξεχωρίσουμε και την ηλικία των νέων αγροτών. Το ποσοστό για την ηλικία 18 – 40 ετών κυμάνθηκε στο 32%, για την ηλικία 41 – 65 ετών στο 60 % και για την ηλικία 65+ στο 8 %.

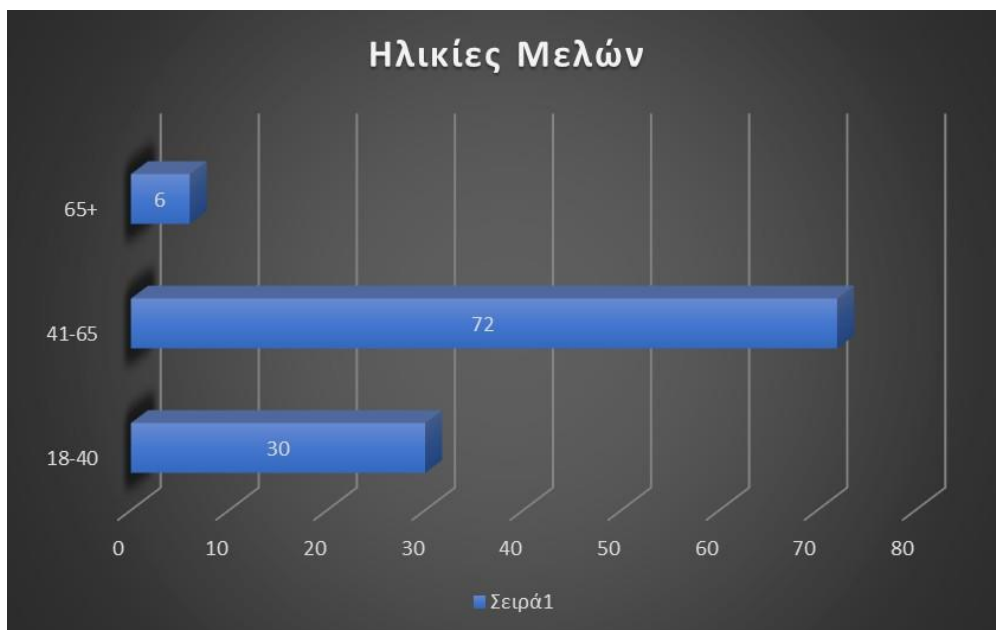
Γράφημα 2: Ηλικίες

Όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων, σε μεγαλύτερο ποσοστό 61% ήταν έγγαμοι, η αμέσως επόμενη κατηγορία ήταν οι άγαμοι σε ποσοστό 32% και στην συνέχεια οι διαζευγμένοι και οι χήροι.

Γράφημα 3: Οικογενειακή Κατάσταση

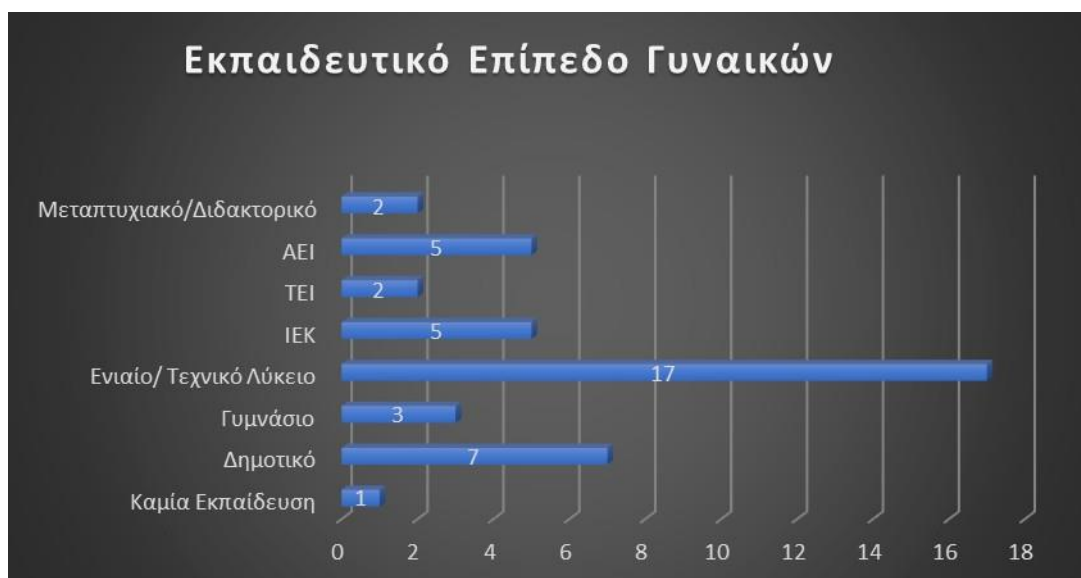
Όσον αφορά τα μέλη του συνεταιρισμού, το 67% των μελών ηλικιακά είναι μεταξύ 41-65 ετών. Στην συνέχεια ακολουθεί η ηλικία 18 – 40 με ποσοστό 28%, ενώ η ηλικία 65+ έχει το μικρότερο ποσοστό μόλις 5%.

Γράφημα 4: Ηλικίες Μελών του Συνεταιρισμού

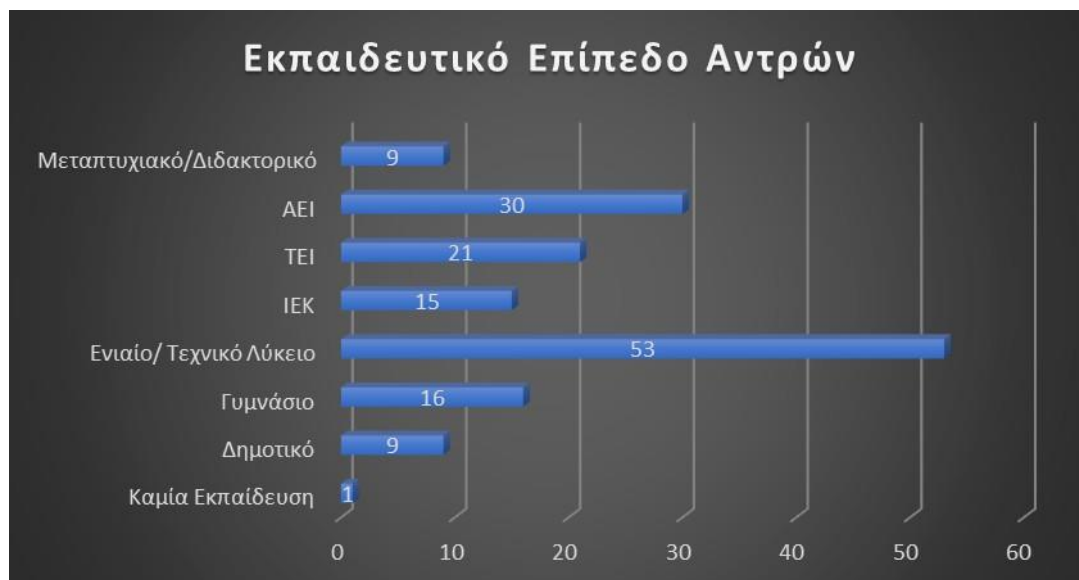
5.2 Εκπαιδευτικό Επίπεδο και Εργασία

Η εκπαίδευση των ερωτηθέντων σε γενικές γραμμές και σε μεγαλύτερο ποσοστό, όσον αφορά τις γυναίκες, ήταν επιπέδου τεχνικού και ενιαίου λυκείου, ενώ ιδιαίτερα υψηλό είναι το ποσοστό εκείνων που έχουν τελειώσει ΑΕΙ και ΤΕΙ.

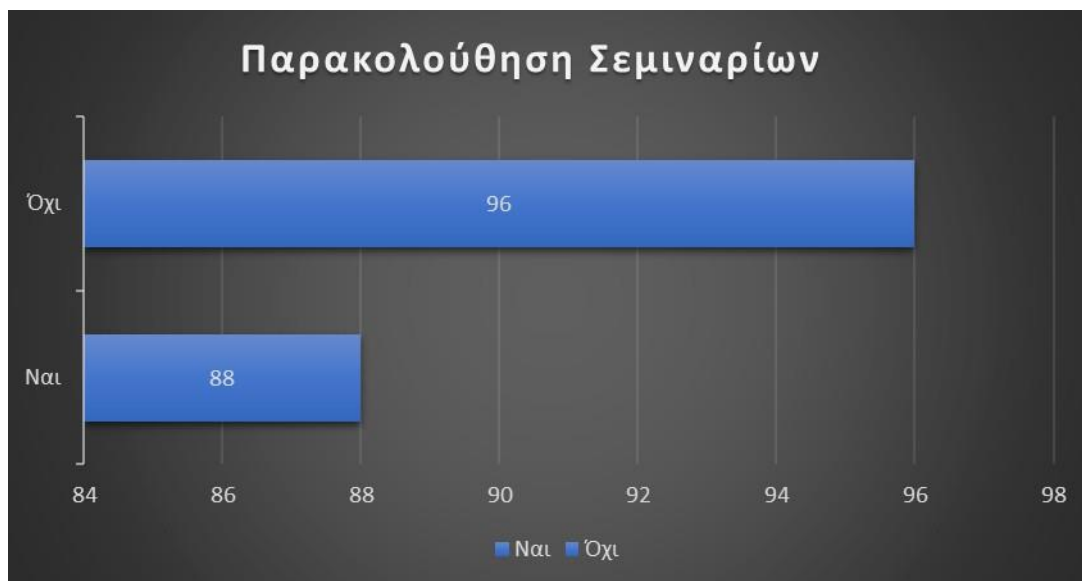
Γράφημα 5: Εκπαιδευτικό Επίπεδο Γυναικών

Το εκπαιδευτικό επίπεδο των αντρών σε σχέση με τις γυναίκες είναι πολύ υψηλότερο, αφού σε σύνολο 154 ερωτηθέντων, οι 75 έχουν τελειώσει κάποια ιδιωτική σχολή, ΤΕΙ, ΑΕΙ και κάποιο μεταπτυχιακό.

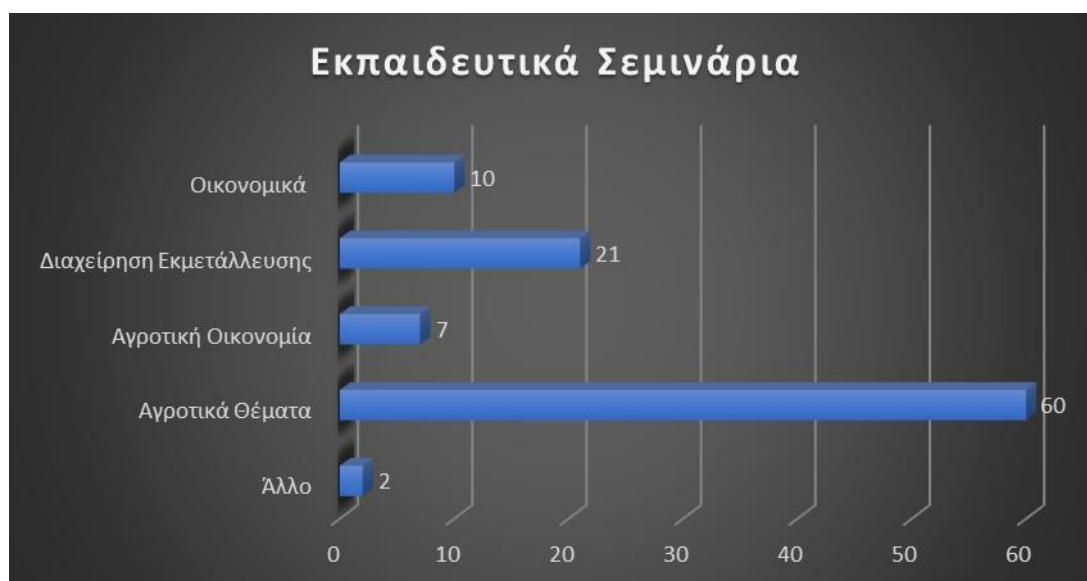

Γράφημα 6: Εκπαιδευτικό Επίπεδο Αντρών

Πέραν του εκπαιδευτικού επιπέδου των αντρών και των γυναικών ερευνήθηκε και η μετέπειτα εκπαιδευτική ενασχόληση των ερωτηθέντων με την παρακολούθηση σεμιναριακών διαλέξεων, όπου το 48% απάντησε θετικά, ότι δηλαδή έχει παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο, ενώ το 52% αρνητικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό εκείνων που έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο δήλωσε ότι έχει παρακολουθήσει σεμινάριο που έχει σχέση με Αγροτικά θέματα.

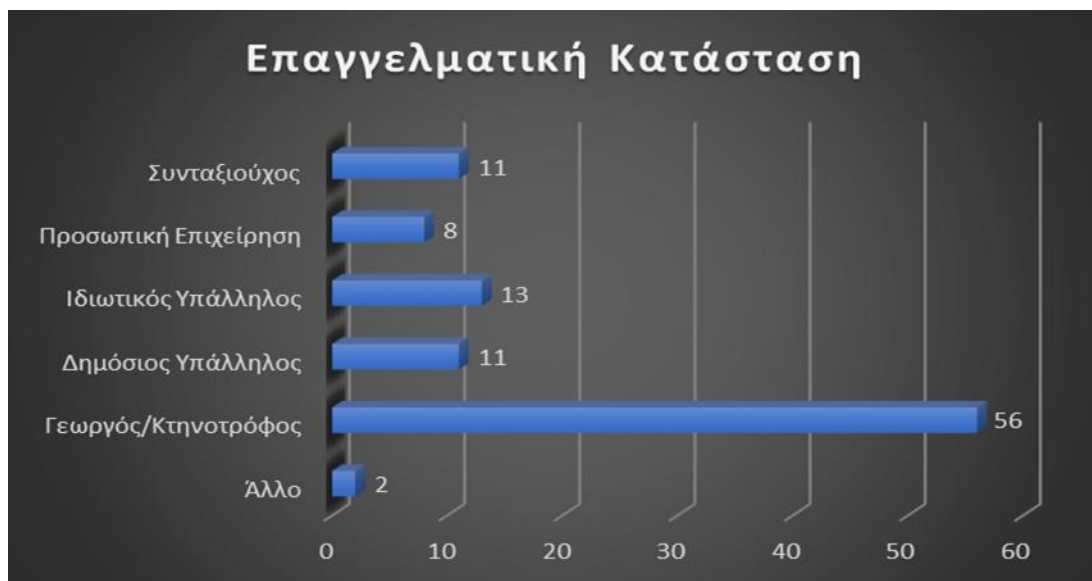

Γράφημα 7: Παρακολούθηση Σεμιναρίων

Γράφημα 8: Εκπαιδευτικά Σεμινάρια

Στην συνέχεια του ερωτηματολογίου επεκταθήκαμε και στην επαγγελματική κατάσταση των ερωτηθέντων, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι η κύρια δραστηριότητα του είναι Γεωργός/ Κτηνοτρόφος.

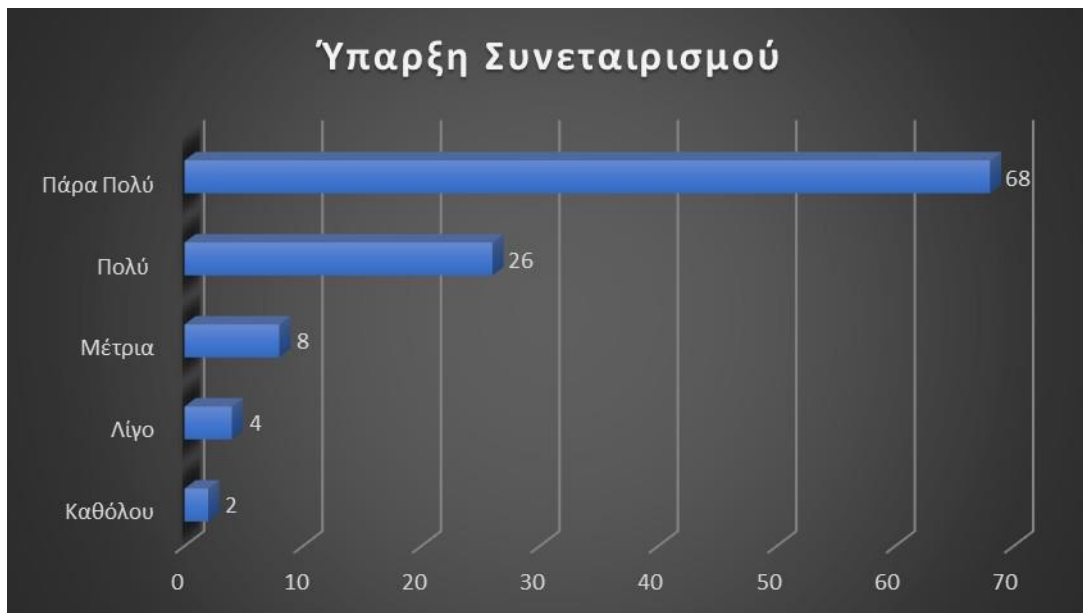

Γράφημα 9: Επαγγελματική Κατάσταση

5.3 Αναγκαιότητα Συνεταιρισμού και Ικανοποίηση μελών.

Στην συνέχεια, επειδή οι ερωτήσεις άρχισαν να γίνονται πιο συγκεκριμένες, όσον αφορά τα μέλη του συνεταιρισμού έγινε διαχωρισμός των ερωτηθέντων σε μέλη και μη μέλη και προσπαθήσαμε να αναλύσουμε την ικανοποίηση και την εμπιστοσύνη των μελών.

Τώρα, όσον αφορά τα μέλη, η αμέσως επόμενη ερώτηση αφορά την ανάγκη ύπαρξης του συνεταιρισμού, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό πιστεύει στην ανάγκη ύπαρξης του συνεταιρισμού από πολύ έως πάρα πολύ (94 άτομα σε σύνολο 105).

Γράφημα 10: Υπαρξη Συνεταιρισμού

Στην συνέχεια, έγινε μία προσπάθεια να ξεκαθαριστεί η άποψη των μελών όσον αφορά τους τομείς στους οποίους μπορεί να προσφέρει ο συνεταιρισμός.

Εδώ τα μεγαλύτερα ποσοστά κυμάνθηκαν μεταξύ του μετρίου, του πολύ και του πολύ καλά. Οι τομείς στους οποίους αναφερθήκαμε ήταν η Οργάνωση της παραγωγής, η εξασφάλιση σταθερής τιμής και τέλος, η ενημέρωση σε αγροτικά θέματα.

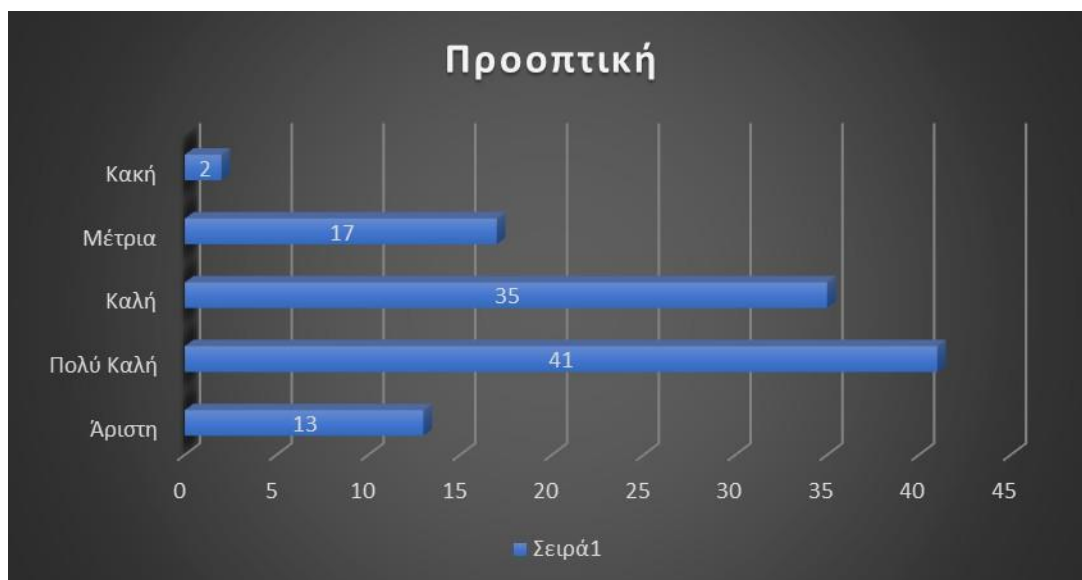
Γράφημα 11: Τομείς Προσφοράς Συνεταιρισμού

Στην συνέχεια, προσπαθήσαμε να αναλύσουμε την άποψη των μελών για τα διάφορα τμήματα του συνεταιρισμού, όπως το Τμήμα Παραλαβής, το Τμήμα Λογιστηρίου, το Τμήμα Πωλήσεων και τέλος, το Τμήμα Επιδοτήσεων/ ΟΣΔΕ. Από την σύγκριση και των τεσσάρων τμημάτων, το τμήμα Πωλήσεων έχει μία ισορροπημένη κατανομή των απόψεων, γεγονός το οποίο πρέπει να σχετίζεται και με την χαμηλή τιμή του γεωργικού προϊόντος.

Γράφημα 12: Ικανοποίηση Τμημάτων Συνεταιρισμού

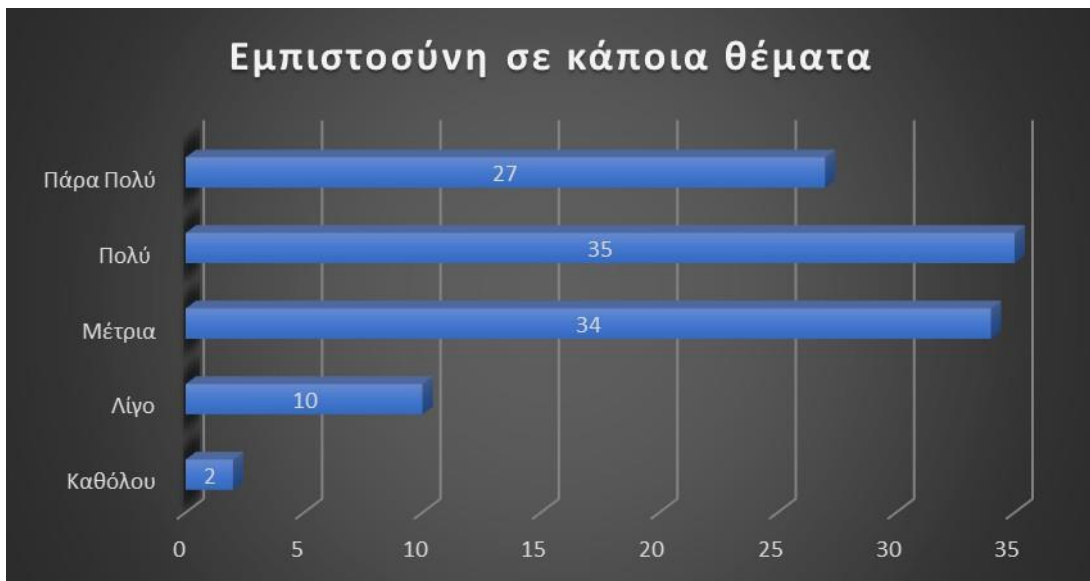
Στην συνέχεια, έγινε μία προσπάθεια μέτρησης της προοπτικής που δίνει ο Αγροτικός Ελαιουργικός συνεταιρισμός στα μέλη, όπου πάνω από το 75% θεωρεί ότι η προοπτική ανάπτυξης του συνεταιρισμού είναι από καλή έως πολύ καλή.

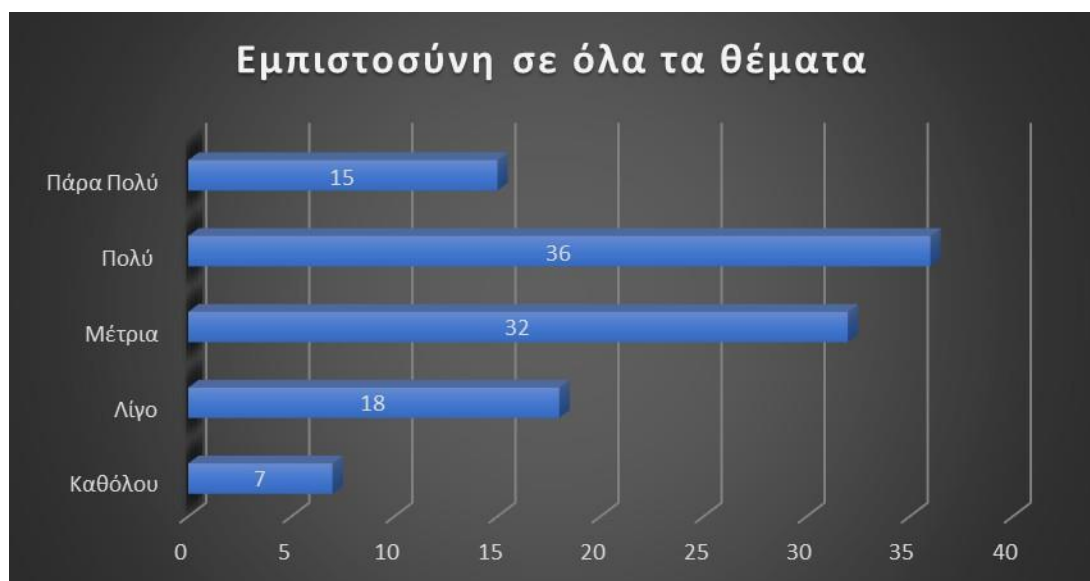
Γράφημα 13: Προοπτική Συνεταιρισμού

5.4 Εμπιστοσύνη μελών του Συνεταιρισμού

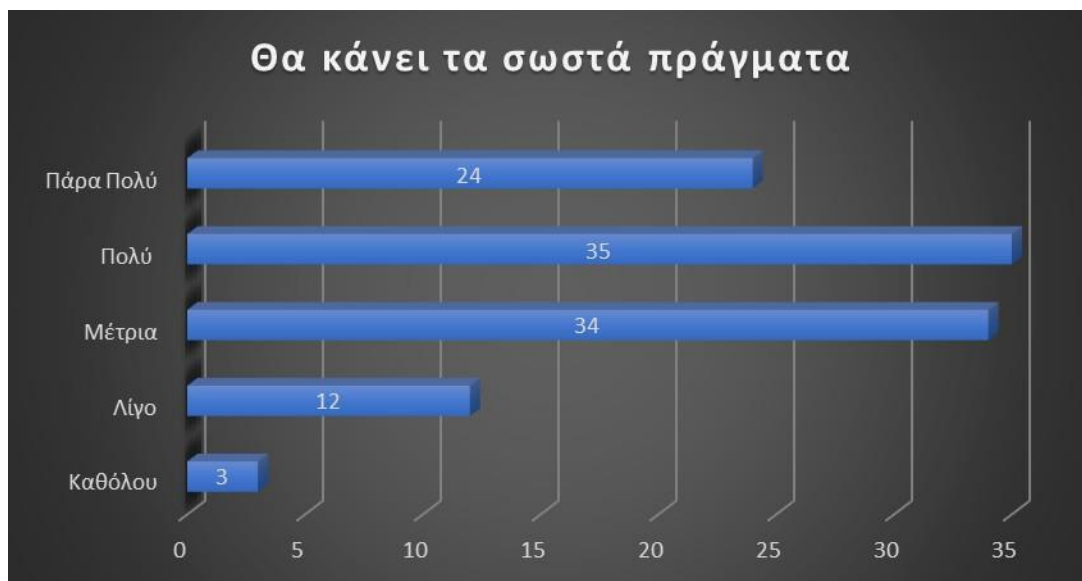
Η έρευνα στην συνέχεια επικεντρώθηκε στην εμπιστοσύνη των μελών. Ως εμπιστοσύνη ορίσαμε την πίστη και τη βεβαιότητα ότι ο συνεταιρισμός έχει μία εντιμότητα και ικανότητα για να χειριστεί τα συμφέροντα των μελών του. Η κλίμακα εμπιστοσύνης και οι ερωτήσεις προέκυψαν μετά από ακριβή μετάφραση της κλίμακας των [Walsh & Beatty \(2007\)](#). Η εμπιστοσύνη των μελών σε κάποια θέματα ποσοστιαία ξεπερνά το 80%, το οποίο είναι αρκετά υψηλό ποσοστό, ενώ το ποσοστό εμπιστοσύνης σε όλα τα θέματα είναι μεταξύ 70% και 80 %.

Γράφημα 14: Εμπιστοσύνη σε κάποια θέματα

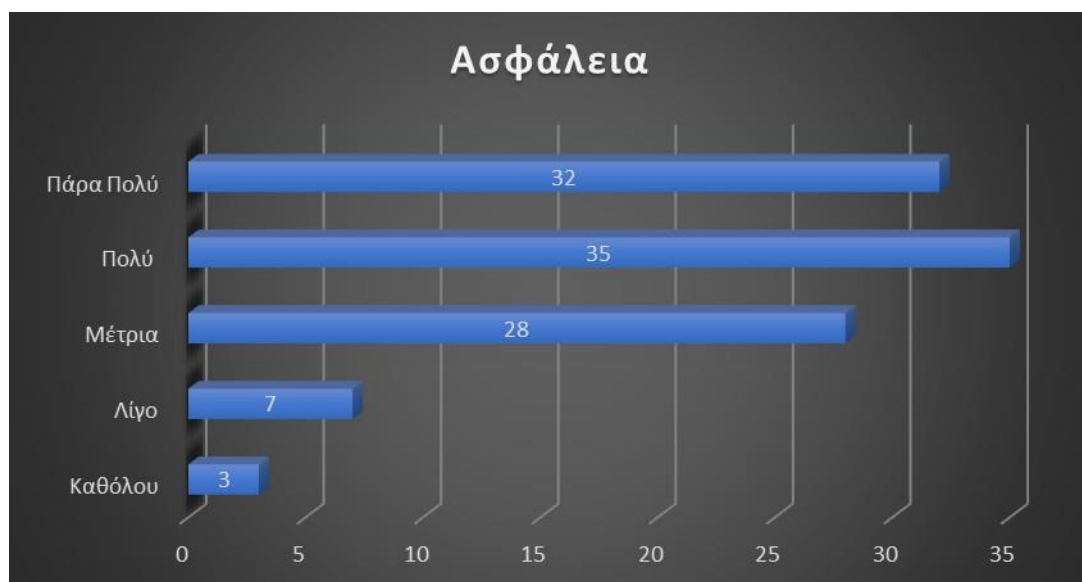

Γράφημα 15: Εμπιστοσύνη σε όλα τα θέματα

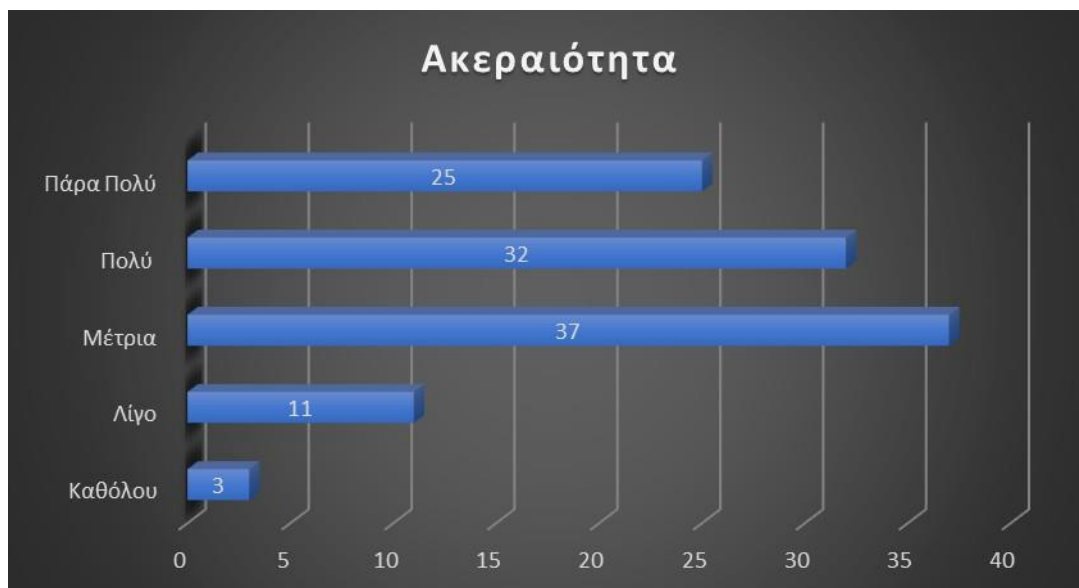
Γράφημα 16: Εμπιστοσύνη ότι θα κάνει τα σωστά πράγματα

Ως ασφάλεια ορίσαμε το αίσθημα της προστασίας των μελών του συνεταιρισμού από οποιοδήποτε εξωτερικό κίνδυνο που μπορεί να βλάψει τα οικονομικά του συμφέροντα.

Γράφημα 17: Ο Συνεταιρισμός σας παρέχει μία Ασφάλεια

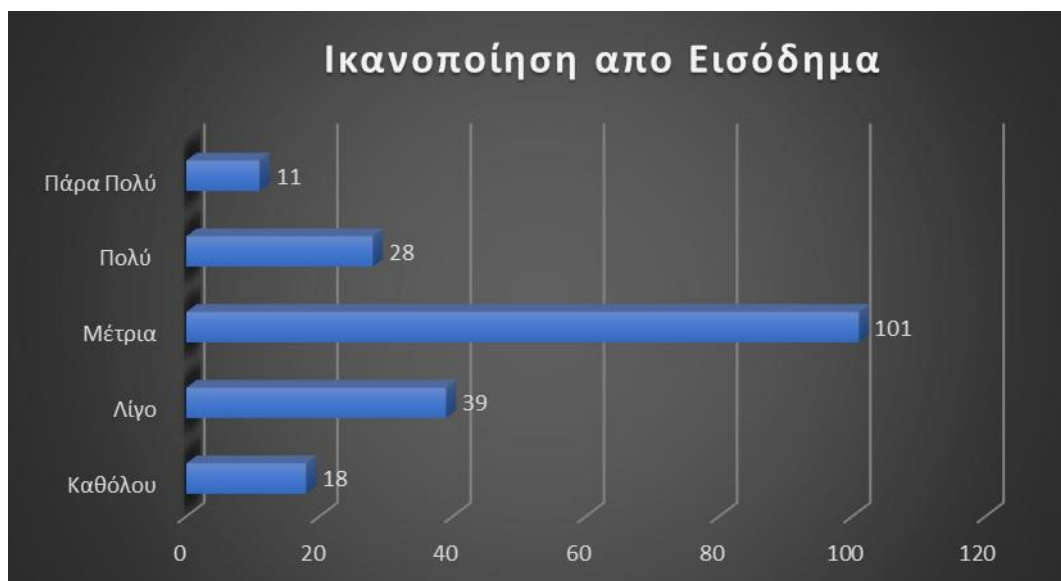
Στην συνέχεια, ως ακεραιότητα ορίσαμε την απόλυτη εντιμότητα του Αγροτικού Ελαιουργικού ως προς τη διασφάλιση των συμφερόντων των μελών του, όπου η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε από μέτρια έως πάρα πολύ.

Γράφημα 18: Ο Συνεταιρισμός έχει μεγάλη ακεραιότητα

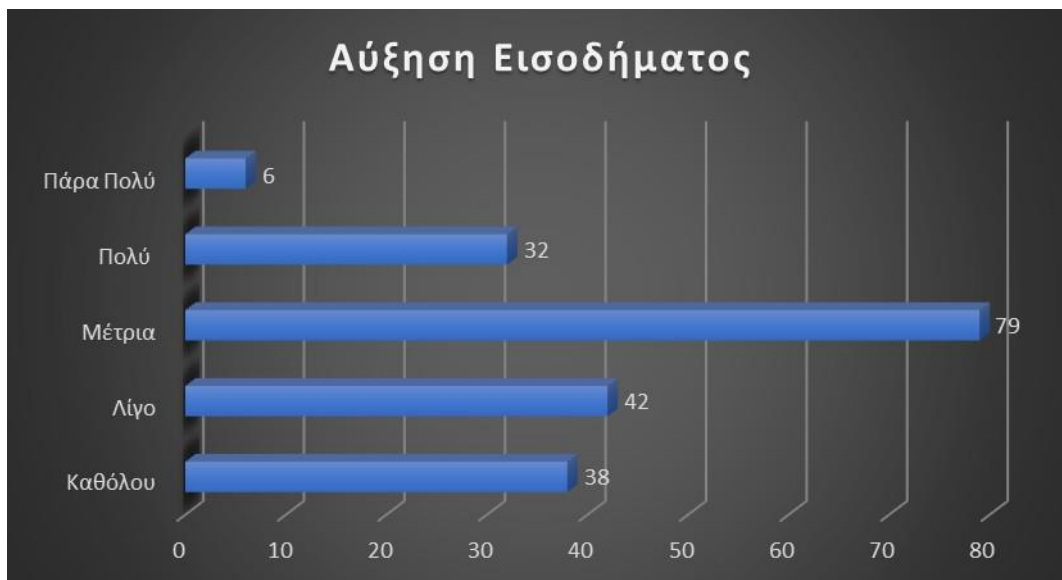
5.5 Ικανοποίηση από το εισόδημα και την Ανάπτυξη.

Στην συνέχεια, οι υπόλοιπες ερωτήσεις επικεντρώθηκαν στο σύνολο των ερωτηθέντων, όσον αφορά το εισόδημα και την τοπική ανάπτυξη. Το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι είναι μέτρια ικανοποιημένοι από την αύξηση του εισοδήματος της παραγωγής τους.

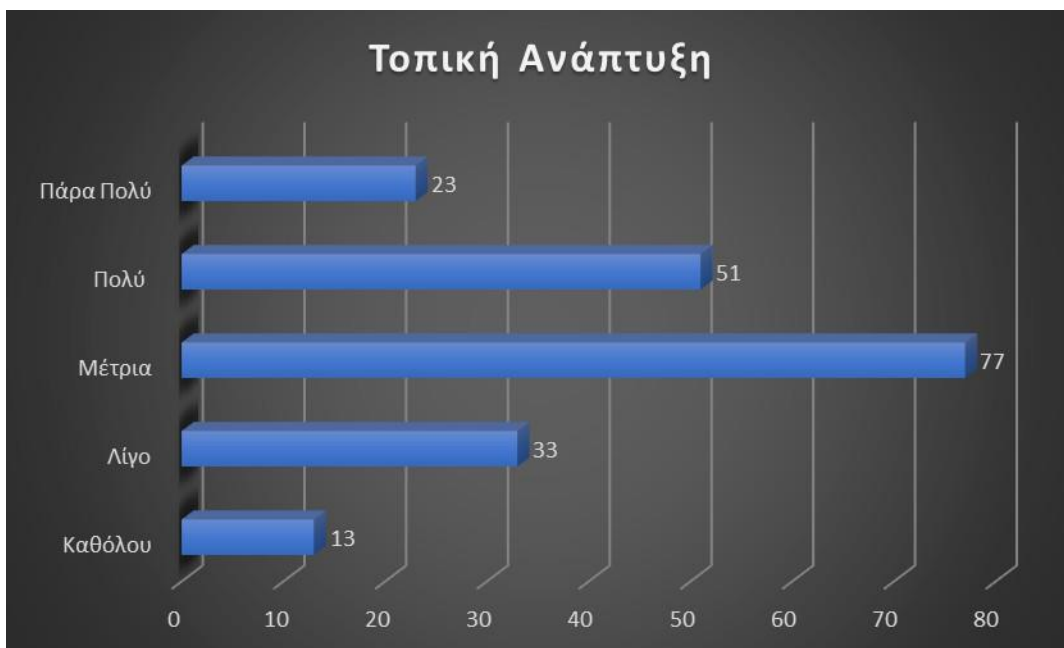
Γράφημα 19: Ικανοποίηση από το εισόδημα της παραγωγής

Στην ερώτηση για το κατά πόσο βοήθησε ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός την αύξηση του εισοδήματος τους, οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες απάντησαν μέτρια έως καθόλου 159 άτομα σε σύνολο 197.

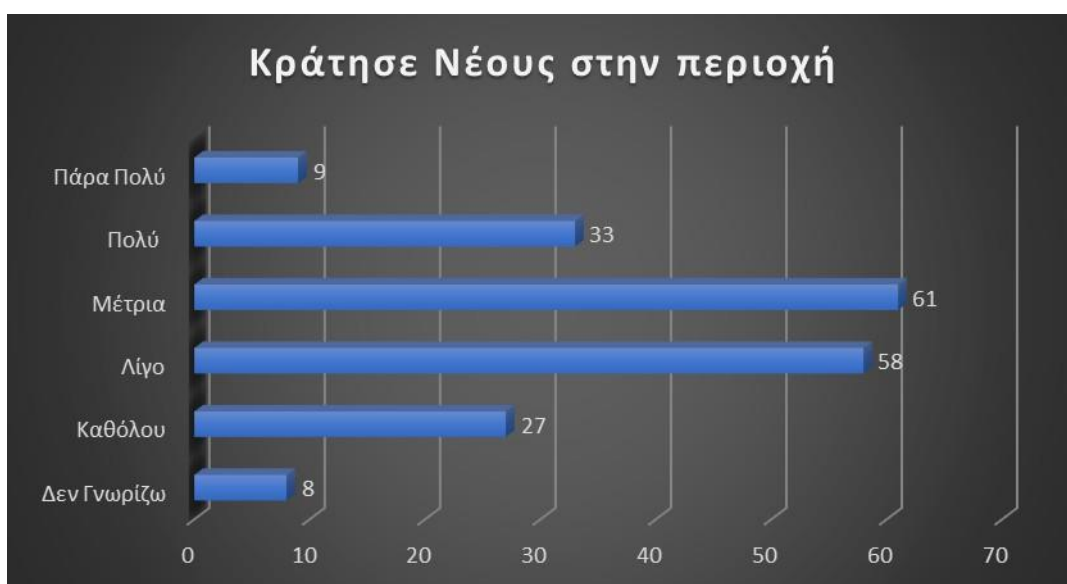
Γράφημα 20: Αύξηση Εισοδήματος

Στο ερώτημα που αφορούσε την τοπική Ανάπτυξη, οι απόψεις δίστανται, με την πλειοψηφία των ερωτηθέντων να απαντούν μέτρια.

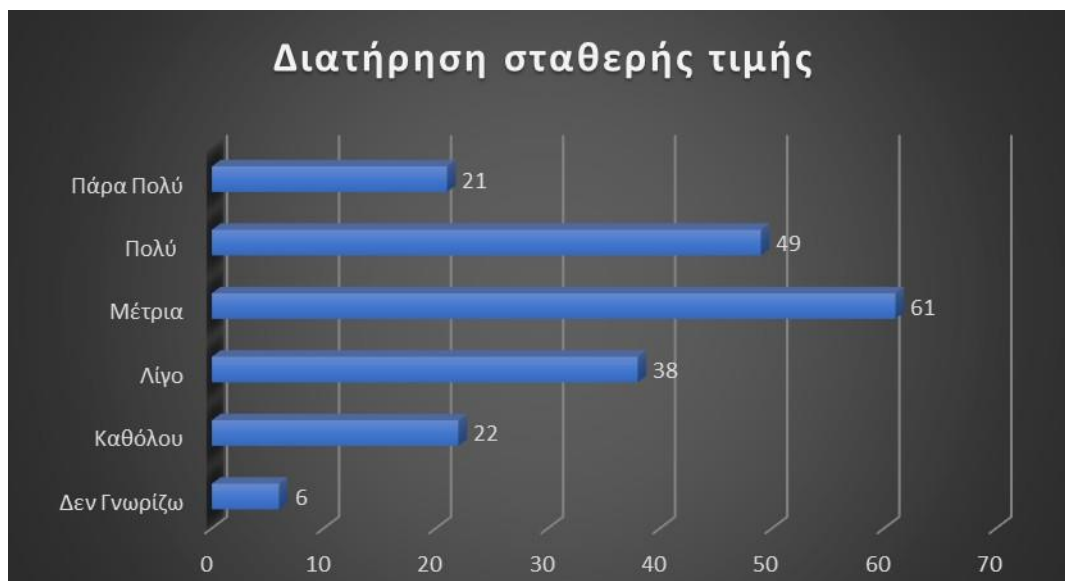

Γράφημα 21: Τοπική Ανάπτυξη

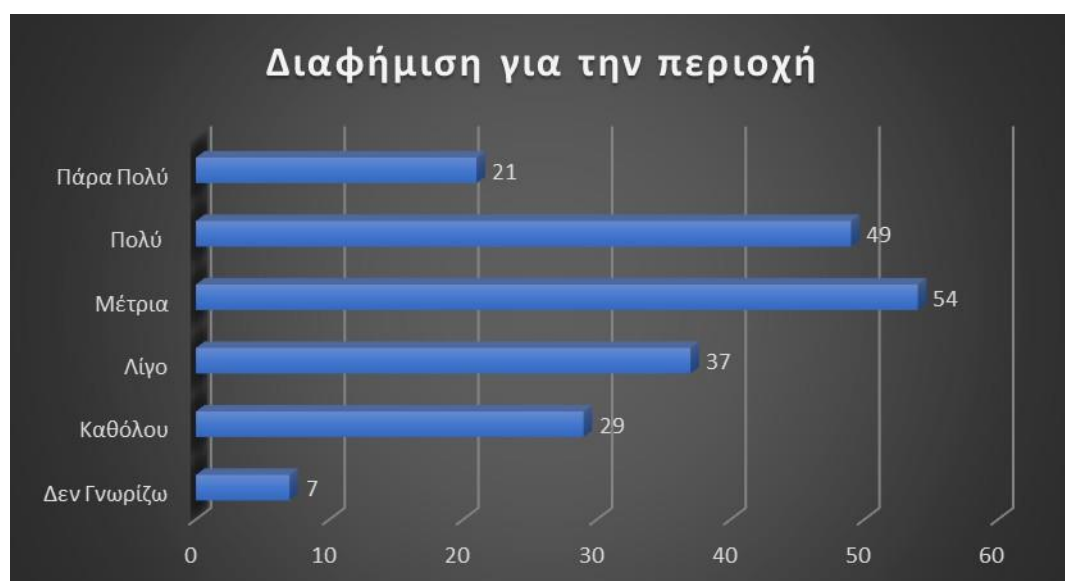
Τέλος, το ερώτημα με το οποίο έκλεισε η έρευνα αφορούσε τον τρόπο με τον οποίο βοήθησε την τοπική ανάπτυξη με την πλειοψηφία των ερωτηθέντων να απαντάει μέτρια και στα 3 ερωτήματα, όπως διαπιστώνεται και στα παρακάτω διαγράμματα.

Γράφημα 22: Κράτηση νέους στην περιοχή

Γράφημα 23: Διατήρησε μια σταθερή τιμή για το προϊόν

Γράφημα 24: Διαφήμιση για την περιοχή

5.6 Πίνακας Συσχέτισης Μεταβλητών

Με την δημιουργία πίνακα συσχέτισης των μεταβλητών ικανοποίηση, εμπιστοσύνη και σημαντικότητα, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι όλες οι μεταβλητές έχουν τέλεια θετική συσχέτιση μεταξύ τους.

Συσχετίσεις Δημογραφικών και Βασικών Μεταβλητών

		ΦΥΛΟ	ΟΙΚ_ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΗΛΙΚΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ
ΦΥΛΟ	Pearson Correlation	1						
	Sig. (2-tailed)							
	N	199						
ΟΙΚ_ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Pearson Correlation	,293**	1					
	Sig. (2-tailed)	,000						
	N	199	199					
ΗΛΙΚΙΑ	Pearson Correlation	,139	,513**	1				
	Sig. (2-tailed)	,051	,000					
	N	199	199	199				
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Pearson Correlation	-,135	-,096	-,055	1			
	Sig. (2-tailed)	,057	,179	,437				
	N	199	199	199	199			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	Pearson Correlation	-,052	,096	,166*	,062	1		
	Sig. (2-tailed)	,464	,179	,019	,383			
	N	199	199	199	199	199		
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ	Pearson Correlation	-,081	-,044	,182'	,019	,524**	1	
	Sig. (2-tailed)	,253	,540	,010	,792	,000		
	N	199	199	199	199	199	199	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Pearson Correlation	-,130	-,054	,111	,000	,520**	,479**	1
	Sig. (2-tailed)	,068	,453	,117	,997	,000	,000	
	N	199	199	199	199	199	199	199

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Προκειμένου να ελέγξουμε την αξιοπιστία της κλίμακας του ερωτηματολογίου της ικανοποίησης για τα διάφορα τμήματα του συνεταιρισμού, της σημαντικότητας και τον βαθμό εμπιστοσύνης, ακολουθήσαμε τη μεθοδολογία Cronbach Alpha και διαπιστώσαμε ότι, ο δείκτης αξιοπιστίας είναι αρκετά υψηλός και αρκετά ικανοποιητικός. Και για τις 3 ερωτήσεις τα αποτελέσματα του δείκτη είναι 0.793, 0.782 και 0.858 αντίστοιχα.

5.7 Πίνακες Αξιοπιστίας

11. ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ...

Αξιοπιστία Στατιστικών

Στοιχείων
Cronbach's Alpha

,782

12. ΜΕ ΠΟΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ...

Αξιοπιστία Στατιστικών

Στοιχείων
Cronbach's Alpha

,793

14. ΒΑΘΜΟ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ....

Αξιοπιστία Στατιστικών

Στοιχείων
Cronbach's Alpha

,858

Κεφάλαιο 6^ο : Συμπεράσματα

Μέσα από την εκτενή μελέτη που διεξήχθη και αφορούσε τους παραγωγούς ελαιοκαλλιέργειας του Αγροτικού Ελαιουργικού Συνεταιρισμού Στυλίδας, οι οποίοι μπορεί να αποτελούσαν μέλη ή μη μέλη του και αποτελούσαν το δείγμα της συγκεκριμένης έρευνας, σκοπός μας ήταν, με τη βοήθεια έγκυρων και επιστημονικών μεθόδων να αποτιμήσει την ικανοποίηση και την εμπιστοσύνη των μελών του συνεταιρισμού, καθώς και τις αιτίες για τις οποίες πολλοί από τους ερωτηθέντες οι οποίοι δεν αποτελούν μέλη του, δεν επιλέγουν να είναι μέρος του συνεταιρισμού και προτιμούν να δίνουν τα προϊόντα τους σε εμπόρους.

Τα συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν είναι ότι, παρόλες τις οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εμπιστεύεται τον συνεταιρισμό και είναι ικανοποιημένοι από την μέχρι σήμερα πορεία αυτού. Ένα από τα προβλήματα το οποίο θα χρειαστεί να αντιμετωπιστεί αφορά, κυρίως, τη διαμόρφωση μίας πιο ικανοποιητικής τιμής προϊόντος, γεγονός το οποίο μπορεί να συσχετιστεί με την προσπάθεια που πρέπει να κάνει ο συνεταιρισμός για τη δημιουργία επιπλέον προστιθέμενης αξίας στο τελικό προϊόν και από την οποία να μπορέσει να έχει όφελος και ο μικρός παραγωγός του. Σε γενικές γραμμές, υπάρχει και η δυναμική και η στήριξη των μελών για οποιαδήποτε πορεία αποφασιστεί στο μέλλον, αλλά και για τα όσα έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια όσον αφορά την επέκταση των εργασιών και τη λειτουργία του συνεταιρισμού.

Αρχικά, όσον αφορά τα δημογραφικά στοιχεία: τα ποσοστά συμμετοχής μεταξύ ανδρών και

γυναϊκών σε σύνολο των ερωτηθέντων που πήραν μέρος στην έρευνα είναι 78 % για τους άντρες και 22% για τις γυναίκες. Οι ηλικίες των ερωτηθέντων χωρίστηκαν σε 3 κατηγορίες για να μπορέσουμε να ξεχωρίσουμε και την ηλικία των νέων αγροτών. Το ποσοστά για την ηλικία 18 – 40 ετών κυμάνθηκε στο 32%, για την ηλικία 41 – 65 ετών στο 60 % και για την ηλικία 65+ στο 8 %.

Η οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων σε μεγαλύτερο ποσοστό ήταν 61% για τους έγγαμους, η αμέσως επόμενη κατηγορία ήταν οι άγαμοι σε ποσοστό 32% και στην συνέχεια με 7% οι διαζευγμένοι και οι χήροι. Όσον αφορά τα μέλη του συνεταιρισμού, το 67% των μελών ηλικιακά είναι μεταξύ 41-65 ετών. Μετά ακολουθεί η ηλικία 18 – 40 με ποσοστό 28%, ενώ, τέλος, η ηλικία 65+ έχει το μικρότερο ποσοστό μόλις 5%.

Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτηθέντων για τις γυναίκες ήταν επιπέδου τεχνικού και ενιαίου λυκείου, ενώ ιδιαίτερα υψηλό είναι το ποσοστό εκείνων που έχουν τελειώσει ΑΕΙ και ΤΕΙ, ενώ των αντρών σε σχέση με τις γυναίκες είναι πολύ υψηλότερο αφού σε σύνολο 154 ερωτηθέντων, οι 75 έχουν τελειώσει κάποια ιδιωτική σχολή, ΤΕΙ , ΑΕΙ και κάποιο μεταπτυχιακό. Πέραν του εκπαιδευτικού επιπέδου των αντρών και των γυναικών, ερευνήθηκε και η μετέπειτα εκπαιδευτική ενασχόληση των ερωτηθέντων με την παρακολούθηση σεμιναριακών διαλέξεων, όπου το 48% απάντησε θετικά, ότι δηλαδή έχει παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο ενώ το 52% αρνητικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό εκείνων που έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο δήλωσε ότι έχει παρακολουθήσει σεμινάριο που έχει σχέση με Αγροτικά θέματα.

Στη συνέχεια οι ερωτήσεις της έρευνας άρχισαν να γίνονται πιο ειδικές. Συγκεκριμένα, έγινε διαχωρισμός των ερωτηθέντων σε μέλη και μη μέλη και όπου μελετήθηκε η ικανοποίηση και η εμπιστοσύνη των μελών. Όσον αφορά τα μέλη, στην ερώτηση για την ανάγκη ύπαρξης του συνεταιρισμού, το μεγαλύτερο ποσοστό (89,5 %) πιστεύει στην ανάγκη ύπαρξης του συνεταιρισμού από πολύ έως πάρα πολύ.

Έπειτα, έγινε μία προσπάθεια να ξεκαθαριστεί η άποψη των μελών για τους τομείς όπως : η οργάνωση της παραγωγής, η εξασφάλιση σταθερής τιμής και τέλος, η ενημέρωση σε αγροτικά θέματα. Εδώ τα μεγαλύτερα ποσοστά κυμάνθηκαν μεταξύ του μετρίου, του πολύ και του πολύ καλά.

Επίσης, ερευνήθηκε η άποψη των μελών για τα διάφορα τμήματα του συνεταιρισμού, όπως το Τμήμα Παραλαβής, το Τμήμα Λογιστηρίου, το Τμήμα Πωλήσεων και τέλος, το Τμήμα Επιδοτήσεων (Ο.Σ.Δ.Ε.). Από τη σύγκριση και των 4 τμημάτων, το τμήμα Πωλήσεων έχει μία ισορροπημένη κατανομή των απόψεων, γεγονός το οποίο πρέπει να σχετίζεται και με τη χαμηλή τιμή του

γεωργικού προϊόντος. Επιπλέον, έγινε διερεύνηση της προοπτικής που δίνει ο Αγροτικός Ελαιουργικός συνεταιρισμός στα μέλη, όπου πάνω από το 75% θεωρεί ότι η προοπτική ανάπτυξης του συνεταιρισμού είναι από καλή έως πολύ καλή.

Η έρευνα στην συνέχεια επικεντρώθηκε στην εμπιστοσύνη των μελών. Ως εμπιστοσύνη ορίστηκε η πίστη και η βεβαιότητα ότι ο συνεταιρισμός έχει μία εντιμότητα και ικανότητα για να χειριστεί τα συμφέροντα των μελών του. Η εμπιστοσύνη των μελών σε κάποια θέματα ποσοστιαία ξεπερνά το 80% το οποίο είναι αρκετά υψηλό ποσοστό, ενώ το ποσοστό εμπιστοσύνης σε όλα τα θέματα είναι μεταξύ 70% και 80 %.

Οι υπόλοιπες ερωτήσεις επικεντρώθηκαν στο σύνολο των ερωτηθέντων σχετικά με το εισόδημα και την τοπική ανάπτυξη. Το μεγαλύτερο ποσοστό 51,2% απάντησε ότι είναι μέτρια ικανοποιημένοι από την αύξηση του εισοδήματος της παραγωγής τους, ενώ το 28,9% ότι είναι από λίγο έως καθόλου ικανοποιημένοι. Ιδιαίτερο ρόλο έπαιξε η ερώτηση, εάν ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός βοήθησε στην αύξηση του εισοδήματος τους, όπου το 80,7% απάντησαν μέτρια έως καθόλου, γεγονός που καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος.

Η έρευνα θα μπορούσε να επεκταθεί μελλοντικά στην προσπάθεια ανεύρεσης διαφόρων λύσεων από την πλευρά των παραγωγών, με την οργάνωση προσωπικών συνεντεύξεων οι οποίες θα προσδώσουν και ποιοτικά χαρακτηριστικά και θα καθιστούσε την όλη προσπάθεια πιο ολοκληρωμένη. Επιπλέον, αντίστοιχες έρευνες θα μπορούσαν να εφαρμοστούν και σε άλλους συνεταιρισμούς, οι οποίοι αποτελούν πρότυπα λειτουργικής και οικονομικής ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια, τόσο σε Εθνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. (π.χ. ΘΕΣΓάλα, Συνεταιρισμός ΠΙΝΔΟΥ).

Σε γενικές γραμμές ισχύει ότι, παρόλα τα προβλήματα που περνά ο Αγροτοδιατροφικός τομέας στη χώρα μας εξακολουθεί να είναι πρωταρχικής σημασίας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και να θεωρείται κεντρικός πυλώνας για την έξοδο της χώρας από την κρίση των τελευταίων χρόνων. Σε συνδυασμό με τις άλλες επιχειρήσεις οι συνεταιρισμοί μπορούν να παίξουν πρωτεύοντα ρόλο στην προσπάθεια αυτή μέσα από την προστιθέμενη αξία και τον εξαγωγικό χαρακτήρα που προσδίδουν στα διάφορα αγροτικά προϊόντα τους. Ο τρόπος αυτός επιχειρηματικότητας είναι τόσος παλιός όσο και ο άνθρωπος στην γη.

Εν κατακλείδι, αυτό το ρόλο καλείται να παίξει και ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στυλίδας για να αποτελέσει ένα όπλο ενίσχυσης των μικρών παραγωγών στην περιοχή της Στυλίδας, ώστε να μπορέσει να ισχυροποιηθεί η διαπραγματευτική τους δύναμη στην αγορά και να παρέχει

ένα σταθερό εργασιακό περιβάλλον στα μέλη και τους εργαζόμενους και ευρύτερα να βοηθήσει την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν ότι, υπάρχει η δυναμική και η στήριξη των μελών για οποιαδήποτε πορεία αποφασιστεί στο μέλλον, αλλά και για τα όσα

έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια για την επέκταση των εργασιών και την λειτουργία του συνεταιρισμού.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Αγγελόπουλος, Σ., Παυλούδη, Α., Τσελεμπής, Δ., Σούτσας, Κ., (2010). *Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013: Μια πρώτη Αξιολόγηση του Μέτρου «Εγκατάσταση των Νέων Γεωργών».*
- Αλεξόπουλος Κ.(1999). *Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου*, σελ. 198.
- Αλεξόπουλος, Γ., Κουτσούρης, Α, Τζουραμάνη, Ε., (2006). *Υπηρεσίες Συμβουλευτικής στον Αγροτικό Χώρο: Αποτελέσματα Επιτόπιας Έρευνας Πεδίου Σχετικά με τις Στάσεις και τις Ανάγκες των Νέων της Υπαίθρου.*
- Ελληνική Δημοκρατία. Υπουργείο Ανάπτυξης και Τροφίμων, *Προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κοινή Αγροτική Πολιτική με ορίζοντα το 2014-2020* , 2011.
- «Ο πρώτος παιδικός συνεταιρισμός. Αναζητώντας τις ιδέες και τις αξίες του συνεταιριστικού πνεύματος» Κυριαζής Ν. Παπούλιας, Αλέξανδρος Γ. Καπανιάρης Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς Πηλίου, 2016.
- Λάμπρος Κ.. *Συνεταιρισμοί και ανάπτυξη*, Εκδόσεις «Ηλιάνθος/Οικονομία», Αθήνα 1996.
- « Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα » Τσούρας ,Έκδοση Νομική Βιβλιοθήκη, 2005.

- ΠΑΣΕΓΕΣ. «*Η Κοινή Αγροτική Πολιτική μετά το 2014*», Φεβρουάριος 2014.
- Πέζαρος Π.. «*Η τελευταία μεταρρύθμιση της ΚΑΠ και η εφαρμογή της στην Ελλάδα: Θεσμικές και πολιτικές διαστάσεις*». 2007.
- Προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κοινή Αγροτική Πολιτική με ορίζοντα το 2014-2020, 2011. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, «*Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*».
- Ταμιωλάκης Γ.. *Η ιστορική πορεία της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και το μέλλον της μετά το 2013*, 2013.
- Τζίκα, Ι., Παπαδά, Χ., Καμπάς, Αθ., (2005). *Εμπειρική διερεύνηση παραμέτρων αναζωογόνησης του ανθρώπινου δυναμικού της ελληνικής υπαίθρου. Μελέτη περίπτωσης: το Πρόγραμμα της «Εφάπαξ Πριμοδότησης Νέων Αγροτών*.
- Τζίκα Ι.. *Η διαχρονική εξέλιξη της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, 2012.
- *Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013: Μια πρώτη Αξιολόγηση του Μέτρου «Εγκατάσταση των Νέων Γεωργών»*.
- Χύτης, Ε. (2013). *Αναβαλλόμενοι Φόροι σύμφωνα με τα Ελληνικά & Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα – Η περίπτωση μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών*.

Ξένη

- Pliopoulos, C. (2000) «*Ownership, Governance and Related Trade-Offs in Agricultural Cooperatives*».
- Pliopoulos, C. (2000), «*The evolution of the Greek cooperative law: from the first to the last order of economizing*».

- Πιορπουλος, C. (2002), «Preparing Greek agricultural cooperatives for the 21st century: a new institutional economics approach (in Greek)», *Syneteristikoi Provlmatismoi*, Vol 1, pp 197–214.y.
- Walsh & Beatty (2007): «Customer-based Corporate Reputation of a Service Firm: Scale Development and Validation». *Journal of the Academy of Marketing Science*, Vol. 35, No. 1, pp. 127-143.

Διαδίκτυο- Ηλεκτρονικές Πηγές

1. www.agrocert.gr
2. www.minagric.gr
3. www.paseges.gr
4. www.opekepe.gr
5. www.taheaven.gr
6. <https://www.neapaseges.gr/>

Παράρτημα

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΒΑ- ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ

1. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ ΣΑΣ;

ΑΝΔΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ

2. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ;

ΑΓΑΜΟΣ/Η	ΕΠΤΑΜΟΣ/Η	ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ/Η	ΧΗΡΟΣ/Α

3. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΗΛΙΚΙΑ ΣΑΣ:

4. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΑΣ ΕΠΙΠΕΔΟ:

ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟ	
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	
ΤΕΧΝΙΚΟ / ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ	
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΕΙΟ (Ι.Ε.Κ)	
Τ.Ε.Ι	
Α.Ε.Ι	
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ/ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	
ΑΛΛΟ.....	

5. ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΕΙΔΙΚΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ:

ΝΑΙ	ΟΧΙ

6. ΑΝ ΝΑΙ, ΣΕ ΠΟΙΟ ΘΕΜΑ;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	
-------------------	--

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	
ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	
ΘΕΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	
ΆΛΛΟ.....	

7. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΑΣ;

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΣ	
ΓΕΩΡΓΟΣ	
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	
ΆΛΛΟ.....	

8. ΕΙΣΤΕ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΥΛΙΔΑΣ;

ΝΑΙ	ΟΧΙ

9. ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣΤΕ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ:

10. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΥΠΑΡΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ;

ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
1	2	3	4	5

11. ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΤΟΜΕΙΣ;

	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
	1	2	3	4	5
ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ					
ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΤΙΜΗΣ					

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ					
ΆΛΛΟ.....					

12. ΜΕ ΠΟΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΠΟΣΟ;

	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
	1	2	3	4	5
ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ					
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ					
ΤΜΗΜΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ					
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ/ΟΣΔΕ					
ΆΛΛΟ.....					

13. ΠΟΙΑ Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ;

ΚΑΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΛΗ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΑΡΙΣΤΗ
1	2	3	4	5

14. ΕΠΙΛΕΞΤΕ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΒΑΘΜΟ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΠΙΛΟΓΕΣ.

	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
	1	2	3	4	5
ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΘΩ ΤΟΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ					
ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΘΩ ΤΟΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ					
ΔΕΝ ΕΧΩ ΜΕΓΑΛΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ					
Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΜΕΓΑΛΗ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΤΑ ΣΩΣΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ					
Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΟΥ ΠΑΡΕΧΕΙ ΜΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ					

15. ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ/Η ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΑΣ;

ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
1	2	3	4	5

16. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΒΟΗΘΗΣΕ ΣΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

σελ.

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΣΑΣ;

ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
1	2	3	4	5

17. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΒΟΗΘΗΣΕ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;

ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
1	2	3	4	5

18. ΜΕ ΠΟΙΟΝ ΤΡΟΠΟ Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΒΟΗΘΗΣΕ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;

	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΠΟΛΥ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
	1	2	3	4	5
ΒΟΗΘΗΣΕ ΣΤΗΝ ΕΙΣΡΟΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ					
ΒΟΗΘΑΕΙ ΣΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΜΙΑΣ ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΤΙΜΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΪΟΝ					
ΠΡΟΩΘΕΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΥ					
ΑΛΛΟ.....					